

Registrum Memoriale Parochiae
1874
conscriptum
juncta
Primam Sinodum Diocesanum Ultrajectensem
Continens novem capita

In primo capite agitur: de Fundatione, antiquitate, traditionibus, circumscriptione et monumentes parochiae. Pagina 1

In secundo capite agitur: de donis et nominibus benefactorum, qui ecclesiam vel capellam aedificarunt altare tabernaculum vel aliud quoddam insigne objectum aut ornamentum dono dederunt. Pag. 10

In tertio capite scribuntur: Nomina Pastorum et Vicariorum seu Sacellanorum qui in Parochia eadem animarum exercuerunt, addita die excepti et derelicti mundi. Pag. 20

In quarto capite scribuntur: Fundationes Missarum una cum approbatorum ordinis actus et descriptione bonorum e quibus reditus percipiuntur. Pag. 30

In quinto capite scribuntur: Annum fundationum computus una cum nomine sacerdotis, qui missas celebrat. Pag. 75

In sexto capite scribuntur: Bullae indulgentiarum, altaris privilegati, confraternitatem seu piorum sodalitorum et authenticas SS. Reliquiorum litterae. Pag. 105

In septimo capite scribuntur: Numerus parochianorum et communicantium, quotia, generalis animarum recensio facta est. Annum quoque numerus baptizatorum, illegitime natorum neo-communicantium, matrimonio junctorum et mortuorum, atque numerus sacrarum specierum, quae per annum distributae sunt. Pag. 115

In octavo capite scribuntur: Summa tutulis omnium reddituum quibus fabrica ecclesiae fructur una cum honorario, quod Pastori et Sacellano solvi debet quitannio. Pag. 130

In nono capite scribuntur: Res omnes memorabiles, quae in parochia evenient v.g. consecratio vel benedictis Ecclesiis, caemeterii, campaniae, celebratio Missionis aut Jubilaei, Visitatio ordinario vel Decani et ea quae ab Ordinario vel Decano v. praescrita aut commendata fuerunt. Pag. 140

Eene volkssage die aan Huissen in oude tijden den voorrang boven Arnhem wil gegeven hebben, laten we rusten, daar zij ons te ver in het donkere verleden voeren zou.

Zoo ver men kan nasporen behoorde Huissen steeds tot de bezittingen van den graaf van Cleef. Eenigen tijd voor het jaar 1266 had Dirk de graaf van Kleef er een tolhuis opgerigt voor de vaart op den Rijn, die destijds digt langs Huissen stroomde. Dat bragt hem in twist met den graaf van Gelre, doch in September 1266 kwam het tot een vergelijk door bemiddeling van den Bisschop van Utrecht, van Willem graaf van Gulik en Goossen heer van Borne.

In 1341 werd de tol te Huissen aangewezen ter onderpand eener lijftocht van 700 mark Brabandsch, welken de graaf van Cleef en van de Marck aan zijne dochter Elisabeth bij vooroverlijden van haren man Otto van Hessen, jaarlijks zal moeten uitkeeren. In 1368 werden die borch, stat, renten, tinse, tol, heerlijkheid van Huessen, mitten mannen, borchmannen, dyenstmannen, ondersaeten, mit haren toebehoiren ende mit allen opkomingen ende vervalte aan Vrouwe Mechteld, geboren gravinne van Gelre, nu gravinne weduwe van Cleef tot lijftocht medegegeven en zou na haren dood aan Gelre blijven, als Hertog Eduard mannelijke lijferven naliet, hetgeen niet is geschied!

Toen hertog Eduard den 24 Augustus 1371 was gestorven, maakte Mechteld aanspraak op de erfopvolging in het Hertogdom Gelre. Dit leidde tot een langdurigen oorlog. In 1379 moest Mechteld van hare aanspraak afstand doen ten behoeve van den zoon harer Zuster Willem van Gulick, die nu den hertoglijken stoel van Gelre beklom. Mechteld bleef in het bezit van haren lijftocht tot haren dood, die na 10 Augustus 1382 te Huessen voorviel.

Als eene merkwaardigheid moeten we hier nog vermelden dat in 1315 Herman Monich, burger van Huissen, van Reinoud den graaf van Gelre in leen en bewaring ontving 's Gravenhuis in oppido Huissiae juxta conventum fratrum Minorum ibidem commorantium. Den brief, bezegeld door Schepenen van Huissen geeft Pontanus. Van dit klooster der Minderbroeders vinden we verder geen gewag meer gemaakt.¹

In latere dagen kwam Huissen als behoorend tot het graafschap Cleef onder het gebied van den Keurvorst van Brandenburg, waardoor het onder het later opgerigte Koninkrijk Pruisen verviel.

Tijdens de Fransche omwenteling onderging Huissen een gestadige lotsverwisling tot dat het op duurzame wijze in 1814 door het Weener Congres aan Nederland werd toegevoegd.

Van de kerk en de parochie van Huissen vinden we geen stellig gewag gemaakt voor het midden der veertiende eeuw. Zij stond vanouds ter vergeving van de graven en hertogen van Cleef, later van den Keurvorst van Brandenburg en daarna van den koning van Pruisen. Bij de vereeniging met Nederland heeft de Nederlandsche Regeering uitdrukkelijk van alle patronaatsregt afstand gedaan.

Het eerst vinden we de parochie van Huissen vermeld in het jaar 1353. Op den 15de december van dit jaar zien we in een open brief door het Pauselijk hof te Avignon gegeven o.a. de pastoors van Deventer, Lochem, Warnsveld, Almen, Goor, Ootmarsum, Huissen geland, om, wanneer ze daartoe aangehouden worden, hunne medewerking te verleen tot de uitvoering van een vonnis door de Rota gewezen tusschen Joannes Caupo pastoor van Arnhem en de Abdij van Prüm in den Eifel. De naam des pastoors wordt niet genoemd.

(pag. 2)

---

¹ In de kantlijn: Niet waar, zie Gelre XXIX, bl. 73. In de betreffende oorkonde uit 1315 staat niet *Hussia*, maar *Nussia*. Het hele gegeven slaat dus niet op Huissen, maar op Neuss.

Van oudsher schijnt de parochie zich te hebben uitgestrekt over de stad, Malburgen en het geheele amt. We vinden ten minste niet de geringste aanwijzing dat er eertijds eenige verandering in de parochiale grensscheiding gemaakt is.²

Sinds de Nederlandsche beroerten werden ook Elden, Angeren en Bommel van uit Huissen bedient en dit duurde tot dat gemelde plaatsen een eigen pastoor in haar midden ontvingen.

De Stadskapellaan, of vikaris der vier vikarieën in Huissen oefende de pastorale bediening in gemelde plaatsen uit. Of die pastoreele zorg in al dien tijd wel aan de Kapellanie of vikarie verbonden geweest is, zou ik dus betwijfelen: daar ik in het pastoreel archief een stuk vind van de volgende inhoud:

De onders(chreve) verklaart tegenwoordich geweest te zijn als wanneer geleden ongeveer omtrent acht jaaren, de Heer Gosewienus Everwijn Za: pastor tot Huissen ten overstaan van de geestelijke overicheijt heeft gecedeert en afgestaan het jus pastorale, dat hij hadde over de aangrenzende dorpen van Gelderlant, als naamentlijk Bommel, Angeren en Elden, behoudende sich selven privativelijck jus suum, dat hem competeert in vim pastoratus a serenissimo Electore collati over de stat Huissen en het Ampt naamentlijk de Hoeven en Malburgen.

Ita testor ad requinitionem Pastoris Moderni de 19 Novembris Anno Domini 1694.

Jacobus Helling per octennium sacellanus et per decennium Pastor; modo praefectus Religiosorum Monasterii St. Elisabeth Huissensis.

In 1838 werd Angeren als bijkerk gebracht onder den pastoor van Huissen, waaronder het verbleef tot 1844, als wanneer het eene zelfstandige gemeente werd.

In het jaar 1846 werd Bergerden van de gemeente Bommel, waaronder het burgerlijk ressorteert, gescheiden en kerkelijk bij de parochie van Huissen gevoegd. Ook zijn eenige huizen over den Rhijn van de gemeente Huissen weggenomen en kerkelijk bij Arnhem, Westervoort of het Loo gevoegd.

De laatste omschrijving ontving de parochie bij de nieuwe omschrijving en indeeling der parochieën die kort na de herstelling der hiërarchie in Nederland, door Z.D.H. J. Zwijsen Aartsbisschop van Utrecht voltrokken werd.

Gemelde omschrijving luidt als volgt:

In plaats der voormalige statie van Huissen wordt canoniek opgerigt een Parochie ter eere van de H. Maagd te Huissen gelegen in het Dekanaat Arnhem van het Aartsbisdom Utrecht, waarvan de grensscheiding is als volgt:

Deze Parochie wordt ten noorden en ten Oosten bepaald door de Rijn (pag.3)

met uitzondering van een over den Rijn tusschen IJssel en ouden IJssel gelegen strook lands, hetwelk ook burgerlijk onder Huissen behoort.

Ten Zuiden door de groote zeeg of wetering die de Parochie van die van Bommel scheidt. In het Zuid-oosten wordt de Parochie van die van Angeren gescheiden door den steenen paal op den dijk, westwaarts door de burgerlijke grensscheiding en oostwaarts door een rechte lijn getrokken van den paal naar den Rijn.

Ten westen wordt zij gescheiden van die van Elden - binnendijks door de grenzen der burgerlijke gemeente - buitendijks door eene lijn getrokken van dien hoek van den huize Endhuizen, welke het naaste is gerigt naar de Arnheemsche Waarden, achter Groot Holthuizen heen tot op het uiteinde der Arnheemsche Waarden.

---

² Dit is niet juist: Malburgen had in de Middeleeuwen een eigen kerk en behield die tot 1580. Toen pas kwam het voormalige kerkdorp onder de parochie Huissen.

Tot Parochiekerk der aldus omschreven Parochie verklaren wij de Kerk toegewijd aan de H. Maagd te Huissen.

Onder de weifelenden hertog Wilhelm vond het Lutheranisme ingang en bescherming in de Cleefsche erflanden, doch na het midden der zestiende eeuw erlangde het Katholicisme er meer steun, zoodat het in de meeste plaatsen als heerschende gehandhaafd bleef. Wel bijzonder was dit het geval met de plaatsen die onder het bisdom van Utrecht en de Hollandsche Missie behoorden.

Dat de toestand hier evenwel niet altijd rooskleurig was blijkt uit de *relatio Romana* van Rovenius, die daarin zegt: *Jacobus van Everdingen pastoratum Huisiensum ex soluis obedientiae respectu suscepit, laboriosa admodum conditione ibi serviens.* Zoo schreef Rovenius in het jaar 1616. *Part multos labores Hussiae ex antlatis et insignem morum reformationem ibidem introductans Hagiensam susca curam.* Met welke moeilijkheden had van Everdingen te kampen? Dit wordt niet gezegd; doch ook zijn opvolger vond er. Want in 1621 liep het Twaalfjarig bestand ten einde en begon der erfopvolgingskrijg in het Cleefsche hevig te ontbranden. Wat Huissen er van te lijden had blijkt uit de volgende instructie door het hof van Gelderland aan de gecommiteerden ter Generale Staten medegegeven. Het hof klaagde daarin:

dat men in deze provincie met bedroeffnisse ende becomingen aan sien moet 't veelvuldig lopen van eene grote menigte borgeren ende ingesetenen zoo uyt Nijmegen, deze stadt Arnhem als andere plaatsen van Betuwe ende Veluwe nae die Misse tot Huyssen en Hulhuysen... Weshalve ... voorstellen sullen oft ... nycht en souden goetvinden bij jegenwoordige constitutie van saecken die Misse binnen Huyssen... also oock tot Hullhuysen aff te schaffen...ofte dieselve alleen binnen die kloosterkerke te limiteren voor die inwoonderen van Huyssen voorn. .. in ruymende de parochie-kerke tot Huyssen vors: die van de Gereformeerde Religie, die haar exercitie tot nochtue op die schole gehadt hebben; welke resolutie van haar Hoogmog. te bequamelicker can worden geexecutied bij die tegenwoordigheyt van den Colonnell Hernard binnen die voorz. stadt althans liggende. De resolutie van de Heren Staten Generaell hier opgegeven, sabbati den 8 Sept 1629 zegt: Deweyle de stadt Huyssen Cleefs is ende neutraal en ook Hulhuysen buiten de jurisdictie van Haar Hoogmog., dat oversulks de exercitie van de Misse en Roomsche Religie in de voors. plaatsen met fundament bij Hare Hoogm. nyet en soude cunnen verboden worden.

In een oud handschrift, waarschijnlijk door Pastoor Huberts, die in 1760 te Huissen geboren is, lees ik:

De Parochiekerk, dewelke ordelijk groot is, en een spitze toren heeft, staat (Pag.4)

ter vergeving van den Keurvorst van Brandenburg thans Koning van Pruisen.

De gedagtenis van H Martinus en die van S Gangulphus, van wien in het eerste deel van Batavia Sacra gehandelt is, wordt daar hoogstatelijk gevierd.

Behalve het groote altaar, staan in de gemelde Kerk nog vier altaren, ook zijn daar verscheijden vicarien voornamentlijk

De vicarij van de H. Maagd;
die van het hijlig Kruijs;
die van de HH Petrus en Paulus;
die van Sint Jan;
die van Sint Barbara;
die van Sint Catharina;
die van Sint Nicolaas;
en die van Sint Antonius.

In het jaar 1565 werd de St. Jans vicarie door de regthebbenden en bezitter der zelven Henricus Broeijll canonicus Recessensis aan den pastoor van Huissen Joannes Hoppensack met al hare in- en opkomsten overgegeven. Het schijnt dat de vikarie sinds dien tijd met de pastorie verbonden bleef. Althans, in het Pastorijboek van de Roomsche pastoor te Huissen Basilius van der Linde van de jaar 1622 vinden wij, blijkens een extract door Pastoor Huberts 1812 opgemaakt, de inkomsten vermeld van de Pastorie en de St Jans Vicarie te Zamen vereenigt.

De inkomsten van de St Jans vicarie waren volgens gemeld extract:

Eerstelijke behoort in deese vicarie acht morgen land in het Scheependom van Huissen gelegen genoemd het Kampstuk.

dan noch 2 morgen in de Loestraat

Noch Renten

Jan Barends geeft uit zijn huys dat de Engel genoemd wordt f 24-.. -..

Jan Barends als boven geeft noch uijt den boomgaard ende wijngaardsche Hoeven f ..- 3-..

Willem Barentz geeft uyt zijn huys; modo de stadt f 18-.. -..
van Huissen die dat opgenomen heeft

Dirk Smalevelt geeft uijt het halve land dat papenhoeve heet f 4-19
drie goldguld. ieder tot 33 stuyver facit modo

Theunis aan het Klaphekken

Jan Hermen van Heumen geeft uijt zijn huys aan de f 9-12 - 7
kerkhoff bij de school derdehalve golde schildt

modo de stad van Huissen

Theunis Intzen olim Gerrit Ketelaar geeft uit zijn huys f ..-12-..

Hermen de wever und Ott. Hermanus geeft uyt zijn Huys f ..- 9-..

Den inkomst des Vikari f 57-15- 7

Dit is door mij ondergetekende afgeschreven uytten Extract bij de archieven van de gereformeerde gemeente berustend.

Huissen den 6 November

1814 Hend.- Huberts Pastoor

(Pag. 5)

De vikarie van de H. Maagd, van Sinte Jacoba en Barbara, van Sinte Catharina en van Sint Anthonius zijn later tot één beneficie verenigd en vormen thans nog de zogenaamde Stadskapellanie of Vicarie.

Wanneer deze vereeniging plaats had kan niet uit zekere gegevens nauwkeurig bepaald worden. Heer Jan van Will wordt nog genoemd Vicarius van St. Anthonius Altaar; hij komt als zoodanig voor in het begin der zestiende eeuw. Na hem wordt nog gesproken van een Heer Peter Verwey in verband met de Vicarie van St Thönis Altaar. Hij leefde omstreeks 1580.

Een zekere Gabriël van Vorst komt het eerst voor onder den titel van Capelan tho Huissen die dus zeker een middelijke of onmiddelijke opvolger is van Heer Peter Verwey. In de gasthuisrekening van 1658-59 vinden we “aan den Heer Cappelaan twee jaren renten betaelt”: 19 gl. - 2 st. 8 pen (Cleefsch). Uit de kerkrekening van hetzelfde jaar blijkt, dat de Kapellanie toen reeds haar eigen huis bezat, waarin een uitgang lag aan de kerk van een gulden.

Theodorus de Poorter geb. in de Streek (N. Holland) is de eerste dien wij na van Vorst als Kapellaan ontmoeten, in 1627 op 11 July komt hij in het doopboek voor als patrinus

Theodorus Poorterus Sacell. Huys. In 1632 wordt hij verplaatst als pastoor naar Zevenaar. Hier zij dan gemeldt dat de Kapellanie vergeven wordt door de stadsmagistraat.

Hij wordt opgevolgd door ..... Meteren, die als kapelaan voorkomt op 26 Septemb. 1632, als ook op 4 Dec. van 't volgend jaar.

Alardus Palmert, die reeds tijdens de Poorter / 26 December in het trouwboek voorkomt zonder titel van kapellaan³, moet Meteren spoedig zijn opgevolgd, daar hij in 1636 zich in het trouwboek als sacellanus tekent. Hij overleed 13 July 1646 prope Angeren in carruca⁴.

Hij wordt opgevolgd door Bernardus Engelen die in 1659 alhier pastoor wordt. Jacobus Verhaer eerst pastoor te Koudekerk en Hazerswou, daarna te Culemborg vervolgens te Muijden volgt in 1659 Bern. Engelen op. In 1662 trok hij naar Kampen om den oudere Heer Willem Bax aan den Singel bij te staan. Zeker is hij dezen in 1664 als pastoor opgevolgd. Hij stierf als pastoor te Amsterdam in 1670.

Jacobus Helling volgde Verhaer in 1662 op. In July 1669 wordt hij bevorderd tot pastoor te Huissen, doch door eene zware ziekte overvallen bedankt hij in 1679. Na zijn herstel aanvaardt hij in 1680 het rectoraat in het St. Elisabethsconvent. Daar hij het Jansenisme was toegedaan, wordt hij door de zusters van het convent tot ontslag genoopt; hij bedankte in 1709, leefde aldaar als rustend priester en stierf in 1712. De goedgezinde priester, de rector en de vicaris namen geen deel aan zijne uitvaart, doch hij werd door den jansenistisch gezinden pastoor in de kerk begraven.

Franciscus Breugel volgde Helling in de vicarie op en nam ze waar tot 1680, wanneer hij pastoor werd te Monnikendam, alwaar hij in 1709 overlijdt.

Laurentius Pilsen pastoor te Wageningen en Heeteren werd in 1780⁵ door den stadsraad van Huissen met de kapellanie begiftigd. Ofschoon hij in 1701 het rekwest ten gunste van Ap. Vic. Kodde onderteevende, hij was een waren verdediger des kath. leer tegen de jansenistische dwalingen en ijverde zeer voor het behoud des geloofs in de dagen dat de pastoor van Huissen deelnam in het verzet tegen Rome. Hij stierf 2 Sept. 1717 in den ouderdom van 70 jaren.

Zijn opvolger was Joannes Leppingh. Het Necrol. Ultraj. zegt van hem 1732 obiit 22 Oct. Huissiae R. W. Joannes Leppingh, pastor in Bemmell, Angeren en Elden sacell. Huissiae.

Christianus van Eymeren, volgde hem in 1732 op. Hij stierf in 1787 in den ouderdom van 84 jaren, aan eene beroerte; hij was 54 jaren kapellaan dezer stad en pastor Missionaris van Bemmell, Angeren en Elden geweest.

(Pag. 6)

Wilhelmus Peters wordt in 1780, zijnde candidatus Theologiae als adjungirte Capellan und Vicarius zu Huissen, door den Koning van Pruisen bevestigd, dergestalt, dass er bey Lebzeiten des Capellans van Eimeren die dienste bey der Gemeine mitwerken solle etc. In 1786 volgde hij van Eymeren op. In 1797 werd Elden als zelfstandige gemeente opgericht en in december 1795 Bemmell. Peters vestigde zich nu te Bemmell en droeg aan de heer Joannes Jeuken de waarneming op zijner vikarie te Huissen. In 1800 komt hij nog voor als Sacell. Huysensis.

Doch omstreeks 1801 doet hij afstand ten behoeve van Jeuken, die dus ook door den stadsraad benoemd werd in weerwil dat Antonius Bijvoets, de Kapellaan der pastorie naar de vikarie dong. Hij stierf in 1830 in den ouderdom van 54 jaren.

Zijn opvolger was Rutgerus Hubertus Huberts. Hij werd 1838 pastoor te Zutphen. Hij was de laatste kapellaan die als zodanig pastoor van Angeren was, want bij zijn vertrek werd Angeren eene zelfstandige ~~parochie~~ gemeente.

³ In het Gelders Archief Digitaal staat [Alardus] op 26 dec 1629 als [Aleida Palmert] als getuige vermeld.

⁴ dichtbij Angeren in een rijtuig

⁵ Lees: 1680

Zijn opvolger was Theodorus Petrus Daems. In Juni 1857 wordt hij bevorderd tot pastoor te Driel, alwaar hij te 1869 overleed.

Godefridus Joannes Verwayen kapellaan te Huissen, alwaar hij ook geb. was, werd tot opvolger van Daems benoemd in 1857, en stierf aldaar in 1871.

Zijn opvolger was Anthonius Albers, te Huissen geboren thans nog als vicaris werkzaam.

In de kerk waren eertijd benevens het hoogaltaar vier kleine altaren, twee derzelve, het St. Jacobs en St. Anthonius altaar stonden in het schip der kerk tegen de twee pilaren die aan den triomfboog gebouwd zijn . Daar zij volstrekt noodeloos waren, een misstand veroorzaakten en een beletsel waren voor het plaatsen van enige zitbanken waaraan groote behoefte was, zijn ze in 1873 opgeruimd. De beide altaarstukken den H. Jacobus en den H. Antonius voorstellende worden thans bewaard in de pastorie. Men zegt dat het eerste kunstwaarde heeft.

De kerk stond eertijds onder den proost en aartsdiaken van St. Maarten te Emmerik en in lateren tijd onder den aartspriester van Cleef en Berg. Voor hare verdere verhouding tot de overige kerken van Cleefland kan men verdere inlichtingen vinden in het Archief van den Hoogen Raad van Adel in het handschrift der achttiende eeuw, nader bekend gemaakt in Nijhofs bijdragen.

De kerk is thans toegewijd aan de H. Maagd onder de titel van O.L.V. Hemelvaart. Of zij eertijds een anderen patroon gehad heeft is mij onbekend .

De H. Gangulphus is de patronus principalis der stad . In een stuk van den Nuntius Apostolicus in België etc. van 4 April 1782 wordt gezegd dat het feest van den H. Gangulphus Patronus Principalis oppidi Huissiae incidens in diem nonam Maji en antiqua consuetudine, cujus non entat memoria, transferatur in 2^{am} vel 3^{am} ejusdem mensis dominicam at quoniam a SSDN feliciter regnante omnibus primis dominicis cujuslilet per annum mensis concena fuit indulgentia februaria omnibus catholici in Missione Batava commorantibus, qui parochialem suam Ecclesiam visitaverint ... opportunum judicavimus Festum S. Gangulphi in primam mensis maii Dominicam transferre prout per praesentes transferimum ad futura tempora.

De tijdelijke belangen der kerk schijnen van oudsher toevertrouwd geweest aan den Magistraat van Huissen, die even als den armmeester ook den kerkmeester benoemde.

Want in een stuk van pastoor Kölcken dato 1756 lezen wij:

(pag. 7)

Nadermael de Weled. en achtbare Magistraet dezer Stadt sedert drij jaeren en uijt eiggen beweging op den tweeden sondagh nae paschen geen kerck- ofte Armmeester heeft aangestelt, en in dit jaar geheel geen benoeming heeft gedaen, waardoor groot nadeel aan de Roomsche Catholijke Kerck en armen konde veroorsaecht worden...Zo worden hiermede de Custos Joan van Alphen en de Magister Rutger Sluijter gerequireerd om in mijnen nahm Willem Bodd als Kerckmeester en Jan Berning als Armenmeester te versoeken, om in haer officie dit jaar te continueren en op morgen als de eerste Sondagh naer den gewoonlijcken keurdagh daarmede te beginnen, voorders van het gegeven antwoord hieronder te refereeren.

Huijssen, den 8 Maji 1756.

Hierop volgt dan de toestemming onsser respectieve kerk- en armmeester schriftelijk betuigt door Jan van Alpen en Rutger Sluijter.

Datzelfde verzoek werd herhaald in 1757, 1758 en 1759. Toen in het laatste jaar Willem Bodd stierf en de Magistraat zich niet met de keuze wilde bemoeijen heeft pastoor Kölcken de benoeming meer formeel overgenomen en doen plaatshebben. In hetzelfde stuk vinden we daarvan bewijzen tot op Zondag 14 april 1771.

De Kerkmeester deed eertijds een rekening van zijn beheer zonder tusschenkomst van de pastoor.

In het eerste jaar van zijne pastoreele bediening maakte pastoor Kölcken er werk van dat de rekening des Kerckmeesters, die eenige jaren verwaarloosd was, behoorlijk plaats had, maar vorderde tevens dat zij in zijn bijzijn zou geschieden, waarop hij van de Magistraat 9 July 1744 ten antwoord kreeg:

Of het schoon hier ter plaatse noyt in practijk en gebruijck geweest is, dat een tijdelijcken Pastor bij het afleggen der Kerkenrekening geassisteert heeft. Maar alleen zulcks wel door de Ed. Magistraet als daartoe van ondenkelijke jaeren heen Pouvoir hebbende geschied is. So is edogh Magistratus niet ongenegen ... om salvo jure te conventeren dat den tijdelijcken Pastor bij het afhoren der Kerken Rekeningen in het toekomende assisteren en praesent sijn moge. 'twelk den Pastor Kölcken op sijn versoek tot resolutie medegedeelt wordt.

9 July 1744

Later is er door de Aartspriester van Gelderland een reglement op de kerkbesturen ingevoerd met en met de herstelling der hiërarchie het reglement op de parochiale kerkbesturen voor het Aartsbisdom Utrecht.

In deze gemeente bestaan sinds onheugelijke tijden de schuttersgilden van de H. Gangulphus (bijgenaamd de oude schutterij) en van den H. Laurentius (bijgenaamd de jonge schutterij). Zij hebben in zooverre een kerkelijk karakter, dat zij bij processie en andere kerkelijke plegtigheden deze opluisteren. Zij bezitten dan ook het voorregt, dat de lijkplegtigheden van een schutter of schuttersvrouw met meer luister plaats hebben.

Hoelang gemelde schuttersgilden bestaan hebben is niet uit te maken. Er bestaat een oud Schuttersboeck geschreven in 1607. Daarin word verhaald dat de stadt in 1502 door den Gelderschen hertog is belegerd geworden, maar ontzet door onse vrunden. "Tot aller gedenknisse zijn de schutten 's jaarlijks in het geweer op Joannis en Pauli en houden den dienst Gods tot dankzegging aan God almagtig," aldus door Past. Huberts. gecopieert uit een out stadts prothocol. De oude schutterij heeft ook langen tijd en tot op onze dagen bijkans het regt van het schouwen over wegen en slooten uitgeoefend.

De jonge schutterij heeft minder beteekenis en is ook een tijdlang geheel ontbonden geweest.

In een stuk dato 15 Mei 1769 ondertekend door Pastoor Kölcken lees ik: Onderschreven pastor verklare: als dat Gijsbertus Raats gewesene laatste Capitain van de jonggesellen schutterie in deze stadt Huyssen aan mijn heeft voorgesteld: dat het schutter Boek en het Zilver van dien ad twee pondt en drij loot, soals darin staat (Pag. 8)

aangetekent, bij hem ter bewaring was rustende, maer nu getrouwd zijnde hetzelve niet graag langer tot zijnen laste wilde hebben, en niet wist aan wien het soude overgeven, omdat de schutterie niet meer bestond en niemand eenige pretensie daaraan konde hebben.

So hebbe met advis van kerk en arm provisoren aangeraden: vermits Zijne Koningl. Majestät alle schieten in steden en dorpen oock bij processien en omdragten scherp had verboden en de Geestelijke Overigheit oock nergens dergelijke vergadering wilde dulden, en diensvolgens de schutterie niet meer tot sieraed of bescherming der processie konde dienen, dat daarom het best soude zijn het schutterboek met het genoemde silver aan mijn te geven om het Boeck in de pastorie te bewaren en het silver tot een ander sieraad van de processie en ten voordele van de kerk te gebruycken.

Waarop gemelde Gijsbertus Raats het boeck en silver aan mijn heeft overgegeven en heb hetzelve in mijn studeerkamer in den hoogen lessenaer geleyd om bewaerd te worden. etc. etc.

In 1777 is de jonge schutterij weer opgerigt, dus acht jaren na de overgave van Boeck en Silver.

Hierover de volgende stukken.

Ick onderschrevene attestere hiermede dat den 23 deses des nademiddags omtrent twee Uuren, ten huese van de Heer pastor Kölcken zijn gekomen Gerrit van Swelm, Gijbert Jansen, Otto Arnds, Jan van Wissen, en Gerardus Buscher als gedeputeerden van de nieuw op te rigtene schutterie en hebben verklaart aan den Heer pastor dat zij van het zilver van voorige jongesellen schutterij niets vorderen souden, maar sulks ter dispositie van den Heer pastor waare.

2des dat zij op den kerkhof niet komen wouden

3des wanneer zij naar de schief geschoten hadden zig onder malkanderen lustig maken en geen vrouwspersonen medenemen wouden.

De Heer pastor belooft haar het vaandel van voorige jongesellen schutterie haar te zullen laeten toekomen. Huissen 22 May 1777

J.B. Hecking.

De beide laatsgenoemde voorwaarden vond ik ook opgenomen in het schuttersboek. Doch zij schijnen nooit ernstig te zijn uitgevoerd.

In een stuk dato 29 juny 1777 mede onderteekend door de bovenvermelde afgevaardigden tot den pastoor wordt kwitantie gegeven van f 47,60 door de kerk gerestitueerd voor de afgenomen schilden van het zilverwerk ten bate der kerk gebruikt.

Ook ziet men in het schuttersboek dat telkens als er naar de schijf geschoten was, er een danspartij met jonge dochters gehouden werd. In den beginne werd de zedigheit daarbij nogal in achtgenomen. Althans de danspartij eindigde met het invallen van den avond. Langzamerhand werd het later en later, en het eerste jaar mijner bediening alhier (1873) gebeurde het dat sommige jonggezellen met de jonge dochters tot omstreeks middernacht werden aangetroffen. Daar ik inmiddels van bovenvermelde voorwaarden inzage gekregen had, besloot ik van de jonge schutterij te vorderen, dat zij bovengemelde voorwaarden onderhielden, indien zij nog langer bij kerkelijke plegtigheden wilden dienstdoen. Daar zij weigerden zich te onderwerpen, heb ik alle kerkelijke gemeenschap, zoo als deze van oudsher gebruikelijk was, met hen afgebroken en wordt de jonge schutterij als ontbonden door mij beschouwd. Een en ander aan Z. D. H. den Aartsbisschop mondeling door mij medegedeeld, is mijne houding in dezen volkomen door Z. Doorl. Hoogw. goedgekeurd.

(Pag. 9)

Bij de parochiekerk stond eertijds een bloeyend klooster van Franciscanessen, die den derden regel van St Franciscus volgden. Het werd gesticht door de Hoogedele Heeren van Bijland die het met inkomsten voorzagen. Het schijnt in het jaar 1448 gesticht te zijn, daar, blijkens het legerboek der Nonnen (thans berustend in de Vikarij) in het jaar 1748 het derde eeuwfeest gevierd werd.

De nonnen schijnen den regel goed te hebben onderhouden, tot den tijd dat zij, tijdens de fransche overheersching in het begin dezer eeuw het lot van zoovele andere kloosters ondergingen en gesupprimeerd werden of geseulariseerd. Zij hielden zich onledig met gebed en vrome oefeningen, handwerken en schoolonderrigt. Zij hadden een pensioaat voor jongen juffrouwen, 't welk somtijds zeer bloeyend was. Ook hadden zij somtijds kostjuffrouwen. Daar zij eene uitgestrekte vetweiderij en ook vele melkkoeyen onderhielden, alsmede een grooten landbouw tot onderhoud van het convent hadden, hielden zij vele meiden en knechten. Het eigenlijk convent echter onderhield strengelijk het slot. De mater werd om de drie jaren gekozen. In het geestelijk bestuur voorzag een priester, die den titel van pater en rector droeg. Hij was niet zelden behulpzaam in de beheersing der tijdelijke aangelegenheden. De Kerk van het convent stond ook open voor de leeken uit de gemeente.

Joannes Suennius stierf 26 Mei 1670 als rector van het convent, voor zijn bediening aldaar had hij als Missionaris de eilanden Goere en Overflakkee bediend.

Hij werd opgevolgd door Johan Vossius een Utrechenaar, ook deze had vroeger wel andere plaatsen bediend. Onder zijn bestuur heeft de Pauselijke Vicaris van Neercassel met verscheidene Hollandsche Theologanten in het klooster gewoond (omtrent 1675 en 1679), deze voerde er een strengere onderhouding van den regel en het slot in. Doch in 1676 vertrok pater Vosch en werd te Genua Carthuizer monnik. Van dien tijd werd het rectoraat niet bezet maar eerst door Petrus Codde, daarna door Theodorus Stalpert en somwijlen door Heer van Heussen, der nonnen biecht gehoord. Bij zijn vertrek in 1679 benoemde Neercassel den Heer Henricus Pauw tot rector, doch daar hij wilde dat de zusters den nieuwen Rector als een lidmaat van het convent zouden beschouwen en dat hij het recht zoude hebben als eigenaar van 't convent goed zoude leven, wilden de zusters hem niet aannemen. Toen was het convent drie maanden zonder biechtvader, ook werd aan de capucijnen en minderbroeders verboden de H. Mis daar te lezen, zodat de zusters op den feestdag van St. Maarten geen H. Mis konden bijwonen.

In den loop evenwel (dus op het einde) van 1679 werd Helling, die pastoor te Huissen geweest was, maar wegens ziekte bedankt had, tot rector aangesteld.

Daar Helling wegens hoogen ouderdom geen behoorlijk dienst meer kon doen en hij wegens zijne halstarrigheid in zijne jansenistische gevoelens als biechtvader was gesuspenderd, zochten de zusters hem te bewegen ten behoeve van Petrus van Beest afstand te doen van het rectoraat. Na veel tegenkating ging hij hiertoe over 15 April 1709. Hij hield aanhang in de stad, want wij lezen in het legerboek van het convent dat hij in het jaar 1712 nog op het feest van het Allerheyligste Sacrament de Misse gelezen had voor zijn volk uit de stad. De zusters van het convent woonden echter zijne Mis niet meer bij sinds het uitdrukkelijk door den Vicaris Apostolicus verboden was.

Hij stierf dinsdag onder het oktaaf, begeerende in de parochiekerk begraven te worden, daar hij wel wist dat de zusters swarigheyt zoude maeken voor hem na sijn doot te bidden. Pastoor Holle heeft hem bediend, stond toe dat hij in de parochiekerk begraven werd, en deed voor hem een solemnele dienst en uitvaart, ofschoon nog de Heer van Beest, noch kapellaan Pilsen daaraan eenig deel wilden nemen. Dit is opmerkelijk daar pastoor Holle zich eenige jaren te voren door zijne onderwerping met de kerk verzoend had.

Petrus van Beest bestuurde het convent gedurende omstreeks 30 jaren en stierf in zijn 83ste jaar 8 December 1738. Toen in de maand Junij 1717 de aartspriester van Gelderland en pastoor van Arnhem, Gerhardus van Lent gestorven was - hij is begraven in de parochiekerk van Huissen - werd de rector van Beest tot aartspriester van Gelderland benoemd door den Vicaris Apostolicus. Deze waardigheid heeft hij tot aan zijn dood bekleed.

Na veel moeyelijkheden ontvingen de zusters op 1 Mei 1739 een nieuwen rector in den persoon van Theodorus van den Broeck pastoor van de Kethel. Wegens zijne hooge jaren werd hij niet met veel genoegen aangenomen, doch de aanneming geschiedde op aanbeveling van den Vikaris Apostolicus.

(Pag. 10)

Daar de zwakheid en ziekelijkheid van Van den Broek toenamen zochten de zusters hem te bewegen van zijn rectoraat afstand te doen ten behoeve van Joannes Josephus Potte een jeugdig priester uit Holland, die tijdens de ziekte en na het overlijden van den Rector Petrus van Beest reeds de bediening in het convent had waargenomen. Hij kwam den 7^{en} mei 1740 het rectoraat overnemen. Kort daarna vertrok van den Broeck. Rector Potte of Potsen overleed 8 februari 1751 aan eene longtering . Hij werd in hetzelfde jaar opgevolgd door de Eerw. N.C. van Oyen, Nijmegenaar, die tijdens de ziekte van zijn voortganger reeds in het convent geassisteerd had . Hij overleed in het Convent 29 Julij 1782.

Hij werd in 1783 opgevolgd door den Heer Goders pastoor te Hijlo. Hij stierf in hetzelfde jaar door een beroerte getroffen.

Hij werd opgevolgd door een Heer Jacobus Som, toen pastoor te Harderwijk. Hij kwam 29 oktober 1783 in het convent. Hij overleed aldaar den 26 Augustus 1801. Zijn opvolger Joannes Stam, te Emmerich geboren, was pastoor te Didam en werd 15 oktober 1801 in het convent als Rector ontvangen. Hiermede eindigen de aantekeningen van het legerboek des convents.

(Pag. 11)

In het jaar 1879 is het hoofdaltaar, een geschenk van Baron van Laer, geplaatst. Ook in hetzelfde jaar zijn aan de kerk ten geschenke gegeven drie geschilderde glasruiten in het presbyterium elk ter waarde van f 1200, een door de familie Weitjes een door Pastoor Essing en een door de broederschap der H. Familie.

In het jaar 1880 gaf Hanneke Arts de midden Godslamp cadeau en zal eene fundatie voor de olie in deze vestigen.

In het jaar 1882 ontving de kerk het zijaltaar van de H. Moeder Gods van de familie van Gendt.

En in nov. van het jaar 1883 werd door Joanna en Wilhelmina van Lottum en Wilhelmina Kemperman aan de kerk geschonken het beeld van het H. Hart. (f 650)

In het begin dezes jaars werd de kapel der Moeder Gods door drie prachtig geschilderde vensterglazen verrijkt. Een werd gegeven door Hermanus Adolf en Christje Cremers en een door Wilhelmina van Gent en een door Willem Kemperman

Ze zijn allen door Geuer⁶ uit Utrecht gemaakt en kosten ieder f 600.

Het beeld van den H. Franciscus werd gegeven door Hanne van Lottum en Den. Derkzen geb Ellerman in het jaar 1887.

De groep der H. Familie is in het jaar 1887 geschonken door Hentje Vermaas en heeft gekost f 600.

In het jaar 1891 heb ik Pastoor J. Luyckx de kapel neven de pastorie ten behoeve der Eerw Zusters gebouwd en aan den armen van Huissen geschonken onder voorbehoud dat de opstal mijn eigendom bleef tot een half jaar voor mijn afsterven. Aan deze kapel en niet aan de zusters heb ik geschonken twee prachtige zilveren ampullen die meer dan honderd jaren als peperbus en mostaardpot in mijne familie gebruikt werd op tafel.

(Pag. 12)

Aan dezelfde kapel heb ik gegeven eene reliquaire waarin ex Oss. St Antonis patorinie - St Elisab. ex rest BMV. et St. Francisci Assisi. etc met authentieke papieren.

Ook de kroon in de kapel met drie lampen belge heb ik ten geschenke aan de kapel gegeven

In de maand Mei 1896 heeft Pastoor Th Luyckx, emeritus te Huissen, door eene onhandsche verkoop ten overstaan van notaris Blaisse te Huizen aan de Eerw Zusters van Heithuijsen voor de somma van drie honderd gulden verkocht de kapel van St Antonius de koopsom is hun echter geschonken zoo zij voor niets in het bezit zijn gesteld.

Naar mijne vaste overtuiging is echter deze koop onwettig en nietig wijl ZEw die reeds 1891 aan het RC armenbestuur geschonken had en volgens eene akte die bij het RC Armbestuur te Huissen berust door Monseigneur M P Sneckers aartsbisschop van Utrecht vergunning is verleend om de kapel te bouwen op de grond van het RC Armbestuur omdat het later zoals blijkt uit schrijven van 1891 hierboven het eigendom zou worden van het Armbestuur Het is en blijft altijd dus een open vraag wie eigenlijk de kapel toebehoort die echter alleen door het hoog kerkelijk gezag is uit te maken.

Z D Hw Monseigneur H v d Wetering is in kennis gesteld van de aanvragen van het Armbestuur aan ZHW Monseigneur P M Snickers z.g., maar heeft daarop geen beslissing

---

⁶ Bedoeld is Heinrich Geuer. De uit Keulen afkomstige glazenier Heinrich Geuer (1841-1904) kwam in 1871 naar Utrecht.

genomen. Op een schrijven van pastoor Luyckx dat hij van de aanvragen van het Armbestuur onbewust was, hetgeen echter naar mijne bescheiden opinie in strijd is met de aantekening van pastoor Luyckx boven in t jaar 1891. De reden die pastoor Luyckx aangaf was dat ZEW het armbestuur niet wilde bezwaren met het onderhoud. De eerw Zusters van Heithuizen wilden met alle mogelijke redenen de ondergrond kouden (redenen die echter niet bestonden) en wilden daarmede een verplichtend last op t Armbestuur leggen om bij eventueele verkoop, n.l. bij hun vertrek het Armbestuur te verplichten de kapel tegen billijke prijs over te nemen (dit is door ZHW den Aartsbisschop H v d Wetering volstrekt geweigerd). In eene vergadering van het Armbestuur was, om de zusters eene zekere oplossing te geven besloten aan Z H W Mons H v d Wetering aan te vragen de ondergrond voor driehonderd gulden aan de Zusters van Heithuizen te verkoopen Deze aanvraag is door Z D H W den Aartsbisschop van Utrecht Mons H v d Wetering goedgekeurd Mogt bij eventueel vertrek der zusters (wat de goede God verhoede) dan zullen de zusters naar
(Pag. 13)

bescheiden meening niets meer dan driehonderd gulden kunnen vorderen zijnde de koop der ondergrond.

Wat aangaat de ampullen reliquien. Koperen kraan met lampen zijn volgens bovenstaand schrijven duidelijk van de kapel en niet aan de zusters geschonken.

N. C. Nieuwesteeg Pastoor

[pagina 14 tot en met 19 zijn leeg]

(Pag. 20)

In eene oorkonde van het Archief dezer kerk, gegeven op Vrijdag Quasimodo 1486, komt Heer Joannes Schudmouwe als pastoor dezer gemeente voor. In die akte wordt getuigt door Muis van Rijn, burgemeester van Huijssen ende Aabell Grijs schepenen in Huessen dat Gerit van Rijswik end Aleyt zijn echte wijff aan Herren Johan Schudmouwen, pastoor tot Huessen opgedragen hebben eynden thyndt genoemt den Gemerlaes tyend, streckende van den Heegman tot aver Steenbergervelt, end den tyend wijter eynden kamp landtz genoemd die Zundacker.

Zijn opvolger was Derick Dockenspoel maar waarschijnlijk niet de onmiddellijke. Zijn opvolger was .... Hoppensack, niet uitgemaakt of hij de onmiddellijke was. Genoegzaam zeker is het dat hij in de eerste helft der zestiende eeuw alhier pastoreerde.

Zijn opvolger Derick Bade waarschijnlijk in de tweede helft der zestiende eeuw.

Zijn opvolger was Pelgrom van der Nijtert. Hij liet zich in het schuttengild opschrijven in het jaar 1594. Dit jaar was dus welligt het eerste zijner herderlijke bediening alhier.

Zijn opvolger was Jacobus van Everding te Everdingen geboren, hij werd in 1616 alhier pastoor, werd in 1621 naar den Haag overgeplaatst alwaar hij 12 Febr. 1647 overleed. De Relatio Romana van Rovenius zegt van hem: *pastoratum Huessiensem ex soluis obedientiae respectu suscepit, laboriosa admodum conditione ibi serviens. Post multos labores Hussiae exantlatos et insignem morum reformationem ibidem introductio etc.*

Zijn opvolger was Basilius Jansz. van der Linde, Hagenaar. In het doopboek dat hij aanlegde staat het eerste kind door hem aangeteekend op 13 February 1622. Door hem werden alhier vele kinderen uit omliggende gemeenten gedoopt. Hij stierf in 1659 zoo als blijkt uit een oud inkomsten register der pastorij.

Zijn opvolger was Bernardus Engelen die in 1658 stadskapellaan alhier was. Hij sterft den twaalfden July 1669

Zijn opvolger was Jacobus Helling, hij stond hier als kapellaan of vikaris sinds 1662, aanvaardde de pastorie 25 July 1669. In 1679 door een zware ziekte overvallen deed hij afstand van zijne pastoreele bediening. Hersteld zijnde werd hij rektor van het St Elisabeth

convent. Wegens zijn halstarrig vasthouden aan de Jansenistische beginselen, zochten de zusters van het Convent zich van hem te ontdoen; hetgeen haar ten laatste gelukte. Hij stierf in zijn verzet.

Goswinus Everwijn aanvaardde de pastorie in February 1680 en stierf 11 April 1690.

Na diens overlijden stond de pastorie gedurende drie jaren open, want Paulus Cuperus *a Senatu in pastorum, antequam ullis ordinibus initiatus esset, intrusus*, kon niet als pastoor worden beschouwd. Deze werd door de uitspraak des konings tot wien de burgers en stedelijke regering zich gewend hadden den 22 January 1693 verworpen en Rutgerus van den Burgt aangewezen, die sinds den dood van Everwijn de pastorale bediening had waargenomen. In een oude aantekening wordt hij genoemd een vervloekte Jansenist. Zeker is het dat hij het rekest ten gunste van den Apost. Vik. Codde ondertekende, doch dit is niet voldoende hem van Jansenisme te beschuldigen. Bedenklijker voor zijn goede naam is het dat hij zoo hoog geprezen wordt door van Heussen Bat. Sacr. 11 d. bl. 162. Hij stierf 1 Aug. 1703.

Zijn opvolger was Henricus Hollen, rector aan de Latijnsche school, die hij met den overleden pastoor had opgericht. De dood van zijn voorganger had hij een dag verborgen gehouden opdat men des te zekerder van de Regering de benoeming van Holle zou verkrijgen. Toen hij van de regering zijne benoeming ontving, had hij nog geen zending of goedkeuring zijner benoeming van de geestelijke Overheid; hij bediende zich van de magt die hij als rector reeds ontvangen had van Codde voor diens suspensie, om biecht te hooren. Vele twisten en oneenigheden ontstonden hierdoor in de gemeente, waarin sommigen hem erkenden, anderen daarentegen niet. Hij vond in vikaris Pilsen en de frater van het Convent die Helling opvolgde wakkere bestrijders, tot hij zich in 1711 onderwierp en door den pater van het Convent en gevolge magtiging van den Vikaris Apostolicus 24 Maart 1711 met de Kerk werd verzoend. Hij stierf 11 January 1743.

(pag 21)

Zijn opvolger was Joannes Wilhelmus Kölcke te Kekerdom geboren en priester gewijd den 17 Maart 1739. Hij werd alhier pastoor 12 January 1743. Den 17 Maart 1789 vierde hij zijn vijftig jarig priesterschap en stierf aan verval van krachten 17 Sept. 1789 in den ouderdom van 75 jaren

Zijn opvolger was Henricus Huberts geboren te Huysen 29 Aug 1760, in 1783 werd hij priester gewijd. In den beginne was hij rector *studiosorum* en kapellaan bij pastoor Kölcke. In het begin van 1787 werd hij pastoor te Beek en in het jaar 1789 werd hij pastoor te Huysen. Daar hij 28 Oct. 1789 de laatste aantekening deed in het Beeksche doopboek, moet hij eerst op het einde van dat jaar hier als pastoor gekomen zijn (den 30 October zoo lees ik in eene oude aantekening). Hij vierde alhier zijn jubilé van zijn priesterschap niet alleen, maar zelfs van zijne pastorale bediening en stierf 14 January 1841.

Zijn opvolger was Theodorus Bernardinus Otten te Doesburg geboren 20 Mei 1802. 8 Sept. 1825 werd hij assistent op 't Loo, na eenige kapellaniën werd hij 29 Mei 1834 pastoor te Eerbeek en 12 Mei 1841 pastoor te Huysen alwaar hij overleed 7 Augustus 1872.

Zijn opvolger was schrijver dezes Joannes Gerhardus Henricus Carel Essink geboren te Oldenzaal 6 October 1827 priester gewijd den 15 Augustus 1857; werd kapellaan te Rossum 19 October van hetzelfde jaar, daarna kapellaan te Ootmarsum den 7 October 1858 werd den 15 September benoemd tot pastoor van de nieuw opgerigte parochie te Oosterbeek in het jaar 1860 en nam den 10 October bezit dier parochie twaalf jaar later 19 September 1872 van deze parochie. Benoemd tot Deken van het district Naarden en pastoor te Maarssen bij schrijven van Z.D.H. A.J.Schaepman, aartsbisschop van Utrecht van 30 Sept. 1877, vertrok hij van hier 8 Octob. daaraanvolgende.

Plebaan te Utrecht July 1896. Deken Augustus 1896: (depost Sept. 1900 + Mei te Utrecht)

Zijn opvolger was Joannes Leonardus Rudolphus Jansen, geboren te Leeuwarden 9 November 1834 - priester gewijd 19 September 1857. Kapellaan der parochie van den H. Michael te Zwolle 22 November 1857; pastoor te Frederiksoord 3 November 1869; - pastoor te Huissen 30 Sept. 1877. (11 October daaraanvolgende feitelijk bezit genomen.) - benoemd tot pastoor te Hilversum 31 December 1878; vertrokken 14 January 1879. Wordt Deken van Amersfoort Maart 1884, sterft plotseling in zijn pastorie 2 Mei 1892

Zijn opvolger was Joannes Hendricus Luyckx geboren te 's Hertogenbosch den 2 Mei 1826, priester gewijd den 26 December 1852 in de kapel te Rolduc door Monseigneur Paradis. Uit eigene beweging en na volledige dispensatie van den generaal der Conge(gratie) gekregen te hebben trad voornoemde uit de Congregatie der Redemptoristen in July 1861. Werd tot kapellaan benoemd te Wehl den 9 November 1861, en door Mons. Schaepman tot Pastoor der nieuw opgerigte Parochie van den H. Martinus te Gaanderen in Sept. 1868 en tot Pastoor te Huissen den 31 December 1878 en nam bezit den 19 January 1879.

Nadat de Weleerw Heer Pastoor Luyckx zijn eervol ontslag genomen had is zijn opvolger Nicolaas Cornelius Nieuwesteeg geb te IJselstein den 6 Maart 1845 priester gewijd door Z.H.W. H. Mons A.J. Schaepman den 15 Augustus 1870 in de Katadraal kerk te Utrecht na assistent te IJselstein en te Maurik werd hij den 15 Juli benoemd tot kapellaan te Herveld 1871 en den 16 November 1873 kapelaan te Oldenzaal en Maart 1885 benoemd tot pastoor te Stads ter Apelkanaal en op den 1 Mei 1896 volgde hij pastoor Th Luyckx als pastoor in Huissen op.

(pag 22)

Den 4^{den} Juli 1898 overleed pastoor Nieuwesteeg en werd opgevolgd door den weleerw. heer Gerardus Joannes Josephus Kerstens.

De nieuw benoemde pastoor was geboren te Nijmegen den 27 Maart 1836 en priester gewijd te Utrecht 10 Augustus 1862. Van 1862 - 1867 was hij kapelaan te Didam; van 1867 - 1887 kapelaan te Amersfoort; van 1875 - 1887 pastoor te Meppel; van 1887 - 1898 pastoor te Workum. Voorzien van de genademiddelen der H. Kerk ontsliep hij in den Heer den 29 December 1906 en werd den 2 Januari 1907 op het R.K. parochiaal kerkhof ter aarde besteld.

Den 18de Januari van dat jaar werd hij als pastoor van Huissen opgevolgd door den weleerwaarden heer Henricus Bernardus Bodifée, geboren te Deventer den 3 Sept. 1858 en priester gewijd te Utrecht door Z.D.H. Mgr. Andreas Ignatius Schaepman, den 10 Augustus 1881.

[pagina 23 tot en met 28 zijn leeg]

(pag. 29)

Nomina Sacellanorum sive Vicariorum, qui in Parochia curam animam exercent.

Joannes Bern : Kleinegris April 1890 - 1903 Sept: 10.

G.A. Staring 1896 Febr. 2 - 1896 Febr: 6

Bernardus Henricus Weninck 9 Febr: 1896 - 14 Oct: 1902

J. J. J. A. Haanebrink 17 Oct: 1902 -

Laurentius van den Nieuwendijk Sept: 1903 -

(pag. 30)

Van de groote menigte Fundaties die in de parochiekerk gevestigd zijn voor de instelling der hierarchie, vind ik geen enkel bewijs dat de approbatie der kerkelijke overigheid gevraagd of verkregen is.

Hier volgen ze allen niet volgens de orde van tijd waarop ze gevestigd zijn, maar volgens de orde waarop zij moeten voldaan worden in den loop des jaars met opgave van de pagina des legerboeks waar zij te vinden zijn en de inkomsten daarvan worden opgegeven:

Vooraf zij bemerkt dat ordinair jaargetij betekent, dat er een zingende dienst moet gedaan worden door de pastoor en een stille dienst door de vicaris. Een jaargetijde in vroege en late dienst daarentegen moet ook nog een derde stille dienst hebben en wel de eerste vastgestelde Mis op den bepaalden dag.

Van oudsher was het gebruikelijk dat de vicaris bij een jaargetijde tegelijk met de pastoor las. Waar bij verhindering van den derden Heer alsdan de eerste vastgestelde dienst verviel, welke volgens de statuten niet vervallen mag, zoo heb ik met goedkeuring van Z.D.H. dit in zoo ver veranderd, dat om geen enkel jaargetij de eerste vastgestelde dienst achterwege blijft. De uitbetaling der jaargetijden geschiedt door de pastoor of de vicaris op den dag waarop zij gehouden worden.

Jaargetijden in Januarij .

Legerb.pag 81	Voor Joannes Jeuken en zijne huisvrouw Joanna Verhoeven, omtrent 12 ^{en} ordinair, wordt door de stadskapellaan betaald met f 2.00 aan de past. Koster, meester en organist ontvangen f 0.50 ieder en de orgeltrapper f 0.30.
Legerboek 50	Voor de familie Evers omtrent 13 ^{en} ordinair, wordt door de pastoor uitbetaald met f 1.25 aan de vicaris en f 0.45 aan den organist; de overigen ontvangen het gewone stipendium. Nota: Voor deze familie worden nog acht andere jaargetijden gehouden, die op hunne plaats genoteerd staan, Zij worden op gelijke wijze gehouden en uitbetaald
...2	Voor Hendrina Berends in vroege en late dienst. Wordt door de pastoor uitbetaald op de gewone wijze zoo als het eerste hierboven. 16 ^{en} dezer
...61	Voor Gerhardus ten Oever omtrent 17 ^{en} in vroege en late dienst. Dit jaar staat in het legerboek omstreek 12 Februarij , maar op den ouden index anniversorium op den 17 ^{en} of daaromtrent. Het is in vroege en late dienst. Van deze familie zijn drie jaargetijden. Bij twee derzelve, onbepaald welke, komen 16 armen bidden (oudste armen) die elk f 0.25 ontvangen. Overigens wordt dit op de gewone wijze uitbetaald.
...51	Voor Freule Francisca Ingenuland 19 ^{en} dezer, zonder orgel; de vicaris ontvangt f 1.25 koster en meester tezamen f 1.25, ordinair.
...52	Voor Cornelia Agnes van Alphen op St Agnes 21 ^{en} ordinair. De vicaris ontvangt f 1.25. Koster, meester en organist ieder f 0.40, de orgeltrapper niets.
...54	Voor Hermanus Hermsen, ordinair zonder orgel omtrent 23 ^{en} , de vicaris ontvangt f 1.25, de overige, zijnde heer koster en meester, het gewone stipendium.
...55	Catharina Haselkamp en Anna Margaretha Hermsen, ordinair omtrent 26 ^{en} . De vicaris ontvangt f 1.25 overigen gewoon.
...55	Voor Henricus Huberts en Aleida Jansen omtrent 30 ^{en} . Ordinair jaargetij, doch de vicaris ontvangt f 1.25
...58	Voor de WelEerw. Heer Huberts en zijne familie, de dag niet bepaald, ordinair

H. diensten voor de maand Januarij

- Legerboek pag 80 Vijf heilige Missen voor Arnoldus Smits en zijne familie in het begin van Januarij of daaromtrent.
...16 Een heilige Mis voor Everhardus van Aalten op den 5de Januarij of daaromtrent.
...27 Vijf heilige Missen voor het klopje Otje Otten.

Jaargetijden in Februarij

- Legerboek pag 82 Voor den Eerw. Heer Joannes Jeuken omtrent 1^{en} dezer ordinair met eene kaars op het graf. De vicaris betaalt den pastoor f 3.50 waarvoor ook het zielboek.
...53 Voor Gerhardus Ingenraij en Cornelia Roelofs in vroege en late dienst. De uitbetaling ordinair, omtrent 3^{en}.
...21 Voor den Eerwaarden Heer Godefridus Joannes Verwaijen. In vroege en late dienst. De pastoor ontvangt de gelden daarvoor op den dag en betaalt op gewone wijze aan vicaris etc uit.
...60 Voor Joannes Polman ordinair en wordt door de vicaris uitbetaald omtrent 4^{en}
...50 Voor de familie Evers ordinair als boven in Januarij 5^e
...111 Voor Hermanus Frederikus Bakwenneke, omtrent 9 in vroege en late dienst; de organist ontvangt f 0.60; overigen gewone uitbetaling
...60 Voor Joannes en Everdina Bierning ordinair, de dag niet bepaald, wordt door de vicaris uitbetaald op gewone wijze.
...105 Voor Hermanus Nieuwenhuis omtrent 26^{en} ordinair wordt op gewone wijze door de vicaris uitbetaald.

H. diensten in de maand Februarij

- Legerboek pag 56 Een h. Mis te lezen op den 6^{en} dezer voor Willem Kloppenburg
...20 Drie h. Missen voor Antonius Gieben en Maria van Haaf
...66 Eene h. Mis voor Everhardus Albers en zijne huisvrouw Hendrina Bouwman te voren af te kondigen in Februarij
...16 Twee h. Missen voor Wolter Binsbergen

(pag. 32)

Jaargetijden in Maart

- Legerboek pag 2 Voor Bernardus Wildebeest. In vroege en late dienst 1^{en} dezer.
...63 Voor Henrica Roelofs. Voor organist en orgeltrapper zijn slechts f 0.50. Want, indien het kapitaal groot f 300 tegen vier procent wordt uitgezet dan is dit jaargetijde, tegelijk met twee anderen die onder hetzelfde nummer voorkomen, zonder orgel. Thans is het tegen 4½ proc. uitgezet, zoodat wanneer er een orgel bijkomt organist en trapper slechts f 0.50 trekken te zamen. Overigens ordinair jaargetij omtrent 4^{en} dezer.
...63 Voor Judith Weening gelijk het onmiddelijk voorgaande omtrent 5^{en} dezer
...64 Voor de zusters en weldoeners van het St Elisabeth convent, ordinair en kan op elken dag in Maart gehouden worden, omtrent 6^{en} dezer.

- ...65 Voor Rudolf Vermeulen en zijne huisvrouw Maria Holtus. In vroege en late dienst omtrent 8^{en} dezer, met eene kaars. Wordt door de vicaris uitbetaald. Vier armen komen hierbij bidden.
- ...6 Voor Cornelia Willemsen ordinair, omtrent 10^{en} dezer. Wordt door de vicaris uitbetaald.
- ...65 Voor Joannes Jansen en zijne huisvrouw Dorothea Vermeer. In vroege en late dienst met eene kaars. Zes armen komen hierbij bidden. Wordt door de vicaris uitbetaald. De derde Heer ontvangt ook f 2.00 de organist f 0.60 omtrent 16^{en}.
- ...65 Voor Dorothea Vermeer en haar echtgenoot Joannes Jansen alles gelijk het onmiddelijk voorgaande omtrent 19^{en} dezer.

H. Missen voor de maand Maart

- Legerboek pag 2 Een dienst te voren af te kondigen. Voor Aleida Wildebeest en te lezen den 23 dezer.

(pag.33)

Jaargetijden in April

- Legerboek pag. 56 Voor Henricus Huberts en Barbara Gaarth, omtrent 1^{en} ordinair. De vicaris ontvangt f 1.25. Bij een der drie jaargetijden op dezelfde pagina vermeld wordt f 0.25 aan den armen gegeven.
- ...108 Voor Maria Ingenraaij, in vroege en late dienst, omtrent 3^{en}.
- ...62 Voor Mathias Peters en zijne huisvrouw Theodora de Greef. In vroege en late dienst omtrent 8^{en}. De vicaris ontvangt f 1.40, de organist f 0.60.
- ...56 Voor Henricus Huberts en Joanna de Geel zijne tweede huisvrouw ordinair, de vicaris ontvangt f 1.25, omtrent den 9^{en} of een anderen dag in April.
- ...56 Voor Henricus Huberts en Anna Lesie zijne derde huisvrouw, ordinair omtrent 12^{en} of een anderen dag in April; de vicaris ontvangt f 1.25
- ...89 Voor Joannes Huisman en Anna Maria Peters. In vroege en late dienst. Doch indien het kapitaal tegen 4 procent wordt uitgezet, vervalt de vroege dienst omtrent den 12^{en}.
- ...66 Voor Arnoldus ten Heerenhaaf. Ordinair, zonder orgel omtrent den 19^{en} of een andre dag in April. De vicaris ontvangt f 1.57½. Koster en meester deelen gelijke som.
- ...61 Voor Bernardina ten Oever, in vroege en late dienst. Voor deze familie zijn drie jaargetijden, waarvan twee met zestien armen (oudste armen) die ieder f 0.25 ontvangen. Het is echter niet bepaald bij welke jaargetijde, de armen komen. Omtrent 20^{en}
- ...67 Voor Stephanus Peters, in vroege en late dienst, met een kaars. Twintig armen komen hierbij bidden, elk ontvangt f 0.25, omtrent 21^{en}.
- ...110 Voor Gerharda Gerritsen. In vroege en late dienst, omtrent 28^{en}.

H. Missen in April te lezen.

- Legerboek pag 23 Eene h. Mis te lezen voor Henricus Gerritsen den 11^{en}.
- ...67 Twee h. Missen voor Stephanus Peters.
- ...44 Eene h. Mis voor Helena Koster en hare familie.

(pag. 34)

Jaargetijden in Mei

Legerb. pag 20	Voor Antonius Gieben en Maria van Haaf; ordinair, omtrent den 4 ^{en} ; de orgeltrapper ontvangt f 0.25
...50	Voor de familie Evers, ordinair op den 6 Mei; de vicaris ntvangt f 1.25, de organist f 0.45
...106	Voor Willem Valks; in vroege en in late dienst, met twintig armen die elk f 0.25 ontvangen.
...51	Zingende dienst, de requiem, zonder vicaris; koster, meester en organist hebben hiervoor elk f 0.20. De dienst is voor Jufvrouw van Manen omtrent den 10 ^{en} Zingende dienst in honorem B.M.V. gelijk hierboven de stipendi omtrent 13 ^{en} voor Jufvrouw van Manen Zingende dienst in honorem S. Josephi, stipendium gelijk hierboven, omtrent 14 voor Jufvrouw van Manen
...67	Voor Joannes Peters. In vroege en in late dienst met eene kaars, omtrent 15 ^{en}
...68	Voor Joanna of Anna Geurtzen, in vroege en in late dienst, huisvrouw van Antonius Arends; met eene kaars, omrent 24 ^{en}
...47	Voor Wilhelmus Wolters en Mechtildis Remie, ordinair en wordt door de vicaris uitbetaald, omtrent 26 ^{en}

H. Missen te lezen in Mei

Legerb. pag 45	<u>Twee</u> h. Missen voor Joanna Molburg, in Mei zonder verder bepalen
...67	<u>Twee</u> h. Missen voor Joannes Peters, de tijd onbepaald
...24	<u>Twaalf</u> h. Missen voor Mejufvrouw Ingenulant, de tijd onbepaald
...106	<u>Dertig</u> h. Missen voor Willem Valks, de tijd onbepaald.

(pag. 35)

Jaargetijden in Junij

Legerb. pag. 23	Voor Joannes Putters en zijne huisvrouw Bernardina Nass, in vroege en in late dienst, den eersten dingsdag dezer; voor de vicaris f 2.00, voor den organist f 0.70 voor vier armen f 0.80; met eene kaars.
...83	Voor de overleden ledematen van de broederschap der voortdurende aanbidding zonder vicaris, doch met orgel. Daags na h. Sacramentsdag.
...62	Voor Henricus de Greef en zijne huisvrouw Wilhelmina Meijer, in vroege en in late dienst, de vicaris ontvangt f 1.40, de organist f 0.60; den 4 ^{en}
...49	Voor Joannes Daems en Maria Röbbers, in vroege en in late dienst, 10 ^{en} ; de vicaris ontvangt f 2.00, de organist f 0.60
...69	Voor Gertrudis Schroestijn, ordinair, de pastoor betaalt hiervan de jura niet uit; den 13 ^{en}
...111	Voor Hermannus Frederikus Boekwenneke, ordinair, omtrent den 14 ^{en} . De organist ontvangt f 0.60

- ...15 Voor Joannes IJsveld; in vroege en in late dienst, met zestien armen den 22^{en}. Het wordt door de vicaris uitbetaald; de pastoor ontvangt f 2.50 buiten het zielboek en een pondskaars.
- ...70 Voor Maria Bunen, in vroege en in late dienst zonder orgel, op een geschikte dag na St. Jan.

H. Missen te lezen in Junij

- Legerb. pag 70 Vijf h. Missen voor Maria Bunen, omstreeks St Jan
(pag. 36)

Jaargetijden in Julij

- Legerb. pag 85 Voor Joannes Valks en zijne huisvrouw Joanna Derksen; 5^{en} kan op elken dag dezès gehouden worden, ordinair
- ...84 Voor Maria de Haas; 6^{en} kan op elken dag dezer worden gehouden in vroege en late dienst.
- ...71 Voor Joannes Clement, 16en omtrent, ordinair zonder orgel
- ...50 Voor de familie Evers 18en ordinair, de vicaris ontvangt f 1.25, de organist f 0.45
- ...50 Voor de familie Evers 20^{en} ordinair, de vicaris ontvangt f 1.25, de organist f 0.45
- ...63 Voor Maria Evers. Zoolang het kapitaal 4½ opbrengt, zullen organist en trapper f 0.50 moeten deelen, wanneer bij de drie jaargetijden onder hetzelfde nummer voorkomend het orgel gebruikt wordt, ordinair, omtrent 20^{en}.
- ...22 Voor Franciscus Goris en Hendrina Valks, gedurende twintig jaren, in vroege en in late dienst, omtrent 21^{en}. In 1872 het eert gehouden. Dit is door de kerkelijke overheid goedgekeurd.
- ...68 Voor Antonius Arends; in vroege en in late dienst, met een kaars. omtrent 17^{en}

H. Missen te lezen in Julij

- Legerb. pag. 103 Drie h. Missen te lezen in Julij of daaromtrent *pro def^{is} pluribus vide* Legerboek pag 72
- ...68 Eene h. Misse voor Anna of Joanna Geurtzen in Julij
- ...22 Twee h. Missen voor Antonius Arends in Julij

(pag. 37)

Jaargetijden in Augustus

- Legerb. pag. 50 Voor de familie Evers 1en ordinaire, de vicaris ontvangt fl.1,25, de organist fl. 0,45.
- ...86 Voor Gerhardus Jansen van Lottum en zijne vrouw Dorothea Winkels een vroege en late dienst omtrent 2en.
- ...3 Voor Wilhelmina Hoogveld en Johannes Bodt haar man, sinds het met zeven gulden betaald wordt, vervalt kaars in vroege dienst en wordt er eene stille Mis gelezen daarvoor, waarvoor

- ...112 Voor den Weleerwaarde heer Theodorus Bernardinus Otten, een vroege en late dienst, iedere dienst ad fl. 2,00. Het is goedgekeurd door den kerkelijken overheid en wordt gehouden den 3en.
- ...6 Voor Hendrina Antonia Jansen een vroege en late dienst, het duurt veertig jaren, is goedgekeurd door den kerkelijken overheid en het eerst in 1871. Twintig armen komen hierbij bidden en worden door den armmeester uitbetaald. Het is 9en dezer.
- ...72 Voor Sussana Joris, ordinaire, 16en dezer.
- ...52 Voor Johannes van Overspeld, de stadskapellaan ontvangt fl. 1,60 ordinaire, de orgeltrapper ontvangt niets.

H. Missen te lezen in Augustus

- Legerboek pag. 6 Twee H. Missen te lezen voor Joannes Jansen en zijn huisvrouw in Augustus gedurende veertig jaren, hiermede begonnen in 1871.
- (pag. 38)

Jaargetijden in September

- Legerboek, pag. 73 Voor Henricus Valks, ordinaire omtrent de 1en dezer.
- ...74 Voor den Hoogerwaarden Heer Johannes van Alphen eersten of tweeden zondag van september (op het Engelenfeest) ordinaire, de vicaris ontvangt fl. 2,50, koster, meester en organist tezamen fl. 2,50.
- ...42 Voor Johannes Cornelissen, ordinaire, den 12en
- ...104 Voor Reinier Boekhorst en Gertrudis Remie zijn huisvrouw, 13en of in September zonder dagbepaling; in vroege of late dienst.
- ...6 Voor Gerhardus Biestebos en Theodora Wildenbeest wordt door de vicaris uitbetaald aan den pastoor met fl. 5,50 in vroege en late dienst den 19en.
- ...72 Voor Anna Maria Leesjens, ordinair jaargetij, den 25en.
- ...72 Voor Joanna Joris, ordinair jaargetijd, den 26en.

H. Missen te lezen in september

- Legerb. pag. 94 Vier H. Missen voor Maria van Hal in September te lezen.
- ...95 Vier H. Missen voor Cornelis ten Westeneijnd en Zijne familie in September te lezen.

(pag. 39)

Jaargetijden in October

- Legerboek, pag. 111 Johannes Frederikus Backwenneke, ordinaire, den 4en, de organist ontvangt fl. 0,60.
- ...61 Voor de familie van Gerhardus en Bernardina ten Oever. Onder dit nummer komen drie jaargetijden voor, waarvan twee met 16 oudste armen, die elk fl. 0,45 ontvangen. Het is niet bepaald bij welk jaargetijde armen komen; in vroege en late dienst, den 9en omstreeks.

- ...20 Voor Antonius Gieben en Maria van Haaf, ordinaire, omtrent den 2en, de orgeltrapper ontvangt fl. 0,25.
- ...75 Voor de familie van de Zuster Ignatia Nielen, ordinaire, omtrent den 16en.
- ...89 Voor Jan Bodt, ordinaire, den 24en schiet fl. 0,70 over, waarvoor een stille dienst.
- ...50 Voor Hermanus Cremer en zijn huisvrouw Christina Roelofs omtrent den 27en, in vroege en late dienst met een kaars. De vikaris ontvangt fl. 2,00, de organist fl. 0,70 en twee armen die elk fl. 0,20 ontvangen. De kapellaan of vikaris en ontvangt buiten die twee gulden, waarvoor h. diensten.
- ...6 Voor de weleerwaarde heer Petrus Theodorus Daems, in vroege en late dienst wordt door de vicaris uitbetaald den 30en.

H. Missen te lezen in October

- Legerb. 50 Twee h. Missen te lezen door de pastoor en evenzoveel door de Vicaris voor Hermanus Cremer en zijne huisvrouw Christina Roelofs en familie. Mogten de Renten minder worden, dan worden de diensten verminderd; meerder dan worden de diensten vermeerderd.

(Pag. 40)

Jaargetijden in November

- Legerboek pag. 57 Voor Hendrikus Huberts en zijn vrouw Dorothea Theunissen, ordinair zonder bepaling van den dag.
- ...76 Voor Gijsbertus Rauts en Wilhelmina van Eymeren, in vroege en late dienst met eene kaars omtrent 5^e
- ...77 Voor Joannis van Bergerden en Arnolda Damen, ordinair omtrent 7^e
- ...90 Voor Gijsbertus Nuy en zijn huisvrouw Maria Sanders, ordinair zonder bepaling van den dag
- ...50 Voor de familie Evers, ordinair den 14^e, de vikaris ontvangt f 1.25, de organist f 0.45
- ...78 Voor zuster Ignatia Nielen, de zusters en weldoeners van het St. Elisabeth Convent, omtrent 20^e Bij dit jaargetij komen twintig oudste armen bidden, die elk f 0,25, het is in vroege en late dienst
- ...47 Voor Henrica Elisabeth Cornelissen, ordinair den 27^e
- ...79 Voor Margaretha Hendrika en hare familie ordinair omtrent 28 of 29

(Pag. 41)

Jaargetijden in December

- Legerboek pag 59 Voor Jacobus Peters en Petronella Loefs zijn huisvrouw, ordinair omtrent 4^e
- ...107 Voor Joanna Otten en hare familie (in het legerboek wordt alleen Joanna Otten genoemd, ordinair, omtrent den 8^e
- ...50 Voor de familie Evers ordinair 13^e de vikaris ontvangt f 1.25 de organist f 0.45

- ...50 Voor de familie Evers ordinair 15^e , de vikaris ontvangt f 1.25 de organist f 0.45
- ...80 Voor Arnoldus Smits en zijn familie, in vroege en late dienst omtrent 16^e
- ...109 Voor Maria Berns en hare familie. In vroege en late dienst. De vikaris ontvangt f 1.25, de organist f 0.60, de orgeltrapper f 0.35, met eene kaars; omstreeks 23^e
- ...113 Voor de Hoog welgeboren Vrouwe ~~Baronesse~~ Baronesse Maria Adriana Clara Lucretia Baronesse van Laer geboren Baronesse van Hugenth.
- ...114 Voor den Heer Gerardus van Gendt en bij zijnen dood overledene Kinderen. In vroege en late dienst. – met een kaars - doodenlijst.-
- ...114 Voor Anna Maria Bosman en bij haren dood overledene Kinderen. als boven. – NB 114 beide gedurende 30 jaren. Het Armbestuur keert den Pastoor voor deze twee jaargetijden uit zeventien gulden.

H. Missen in December te lezen.

Vier en twintig h. Missen ter gelegenen tijd voor Maria Berns en hare familie

Voor het doodenboek zijn gefundeerd

Legerb. pag.	2 Hendrina Berends
	3 Wilhelmina Hoogveld
	3 Jan Bodt
	5 Willem Holten en Margaretha Rademaker
	5 Godefridus Verwayen
	2 Bernardus Wildenbeest en Aleida Wildenbeest
	6 Theodorus Daems
	6 Cornelia Willemsen
	6 Gerhardus Willemsen
	6 Hendrina Antonia Jansen
	6 Gerhardus Beestebos en Theodora Wildenbeest
	16 Everhardus van Aalten
	22 Franciscus Goris en Hendrina Valks
	23 Bernardina Maria Nassen Joannes Puffers
	23 Henricus Gerritsen
	49 Jan Daams en Maria Robbers
	50 Hermanus Cremer en Christina Roelofs
	53 Gerhardus Ingenray en Cornelia Roelofs
	56 Willem Kloppenburg
	58 Henricus Huberts
	61 Gerhardus ten Oever en Berendina ten Oever
	62 Henricus de Greef en Wilhelmina Meijer
	62 Mathias Peters en Theodora de Greef
	65 Rudolf Vermeulen en Maria Holtus
	65 Jan Jansen en Dorothea Vermeer
	67 Stephanus Peters
	67 Jan Peters
	68 (Anna of) Joanna Geurtsen
	68 Antonius Arends
	77 Jan van Bergerden en Arnolda Danen
	82 Joannes Jeuken
	84 Maria de Haas
	108 Maria Ingenray
	109 Maria Berns en Henricus Peters
	110 Gerharda Gerritsen, wed Puzing
	111 Hermanus Frederikus Boek....make
	106 Willem Valks
	15 Joannes IJsveld
	112 Theodorus Bernardinus Otten

Verplichtingen door het jaar ingevolge Fundaties

legerb. pag. 91	Twaalf h. Missen, elke maand eene, beurtelings door de pastoor en de vikaris te zingen voor de leden (overledenen) der broederschap van de Overledenen onder aanroeping van de HH Willibrordus en Bonifacius. De kapellaan heeft voor zijn zes diensten een eigen kapitaal.
...92	Eene h. Mis elke week voor Jufvrouwe Mom. Eene of eene derzelve moet gezongen worden.
...92	Eene h. Mis elken donderdag voor Evers en zijne familie
...98	Het avondgebed is veranderd in een lof elken donderdag en zon en feestdagen te houden. Daarenboven moeten er s'jaarlijks <u>acht</u> h. Missen door den pastoor en vier door de vikaris gelezen worden pro defunctis benefactoribus.

Goederen en Inkomsten, waaruit de jaargetijden, h. diensten enz. worden voldaan

		Bewijsakte
Legerb. pag 2	Een kapitaal van f 450 aldus verdeeld: f 35 in een hypotheek bij L. Roes f 150 bij Peters in de Vlieggaan f 100 bij H. Putters f 165 nog bij den Notaris Hiervoor de beide Jaarget. een van 16 January, het andere van den 1. Maart, het zielboek voor Hendrina Berends, Bernardus Wildenbeest en Aleida Wildenbeest en een h. Mis op den 23 Maart te voren af te kondigen	zie no 2 zie no 3 zie no 1 des oblig
Legerb. pag 3	Een kapitaal groot f 200 op een wissel bij P. Koenen en een kapitaal groot f 100 bij Th. Putters Hiervoor een jaargetij op 3 August. en een op 24 October en Wilhelmina Hoogveld en Jan Bodt op het zielboek	zie no 4 no 1
Legerb. Pag. 4	De armenrendant betaalt uit eene bank den armen overgegeven f 3.00. Hiervoor Willem Holtus en Margaretha Rademakersch het zielboek	
...4	Het armbestuur betaalt uit een kapitaal groot f 675 door het zelve ontvangen den 3 Febr. van ieder jaar f 10.00 waarvoor het jaargetij en het zielboek voor den Wel Eerw. Heer Godefridus Joannes Verwayen 3 February	
...6	De Kerk betaalt 's jaarlijks f 14.00 gedurende veertig jaren van af 1871 voor een jaargetij 9 Augustus te houden voor Hendrina Antonia Jansen, voor het zielboek in twee lezende diensten	
...16	De dienst op vijf January met het zielboek wordt door Piet van Beek uit eene zitplaats in de Kerk met f 2.50 betaald, hiervan geen ander bewijs dan dat Piet van Beek 's jaarlijks komt betalen.	
...16 ^b	De diensten in February voor Walter Binsbergen uit eene rente van f 2.00 welke met eene uitgang van f 3.75 is uitgekocht voor f 130 welke uitgezet bij Th. Putters	zie n ^o 1 der obligaties no 2
...20	Uit het land genaamd den dwarsakkermaet moet op Martini betaald worden f 11.00 waarvoor de jaargetijden op den 4 ^e Mei en 12 ^e October in het zwart en drie zwarte zielmissen in het zwart in February.	Het blijkt nergens uit dat deze fundatie door de Kerkelijke Overheid is goedgekeurd; de bepalingen zijn zoo bezwarend en de inkomsten zoo gering, dat zij mijns

		bedunkens nooit de goedkeuring zouden verkregen hebben
...22	De Kerkekas betaalt jaarlijks f 9.00 voor het jaargetij van Franciscus Goris en Hendrina Valks en voor het zielboek. Daarenboven voor de drie zielmissen f 3.00 uit de kerkekas betaald worden in July 21 ^{en}	Hiervoor ontving de Kerk een kapitaal onder goedkeuring van den Aartsbisschop
Legerboek pag.23	Voor het jaargetij op den eersten dingsdag in Juny en voor het zielboek van Joannes Putters en Bernadina Nass betaalt de kerkekas f 12.00	
...23	De dienst in April en het zielboek van Henricus Gerritsen was al betaald door de Kerkekas met f 4.00	
...24	Uit de nieuwe school betaalt de burgerlijke gemeente 's jaarlijks f 9.50: voor twaalf zielmissen in Mei f 6.00 voor het avondsgebed f 3.00 en f 0.50 voor een ouden uitgang.	
...27	Uit een in de wijngaardsche hoven gelegen boomgaard betaalt het r.k. armbestuur f 5.50, waarvan f 5.00 voor vijf zielmissen voor Otje Otten in January, het overige is een uitgang zonder bezwaar.	
...44	De dienst voor Helena Köster moet betaald worden door eene zitplaats in de bank no 68 bij de doopvont. Zij is verpacht, staat er in het legerboek aan de vrouw van Willem de Haas; doch deze vrouw beweerde dat haar de plaats toebehoorde en dat zij ten onregte pacht gegeven had, bewerende dat eene andere plaats in dezelfde bank aan de pastory behoorde. Na haar overlijden in 1874 heeft de kerk deze plaats aangekocht	
...45	Uit de bank no 100 van drie zitplaatsen worden de twee zielmissen in Mei voor Joanna Molburg voldaan.	
...47	Uit een perceel bouwland Sectie F N. 647, 648, 649 worden tien gulden betaald voor de jaargetijden van 12 September en 27 November.	
...49	Voor het jaargetij op den 10 ^e Juny betaalt de Kerk uit eene bank f 10.00, waarvoor ook Jan Daams en Maria Robbers op het zielboek.	
...50	Voor de negen jaargetijden te houden op den 13 ^e January 5 February, 6 Mei, 18 July, 20 July, 1 Augustus 14 november 13 en 15 December betaalt het r.k. parochie Armbestuur f 49.50 uit eene hofstede en uit andere goederen heenkommende van Evers familie.	
...50	Voor jaargetijde van 27 October en voor de diensten in October aangeteekend een kapitaal van vierhonderd gulden, f 50. bij Theodorus Putters en f 350 bij in hypotheek uitgezet bij Wachtendonk	No 8

...51	Het jaargetij van 19 ^e January en de drie zingende diensten van 10, 13 en 14 Mei worden ad f 10.55 betaald door het armbestuur uit ~~een boomgaard~~ de schalksche hofstede, waarin pastoor Huberts een kapitaal van f 600 ad f 5.00 procent gevestigd heeft, waarna hij gemelde hofstede onder dit bezwaar aan de armen heeft overgegeven. Wat er na aftrek van opgenoemde f 10.55 overblijft wordt tusschen pastoor en vikaris gedeeld.	
Legerboek pag. 52	Het jaargetij op 28 Augustus wordt met f 6.25, Het jaargetij op 21 January wordt met f 3.95 betaald uit de erfpacht van f 30 door Jan Abbing voor de hofstede van Jan Mes in de bloemstraat	Bewijstukken No 9
...53	Het jaargetij van 2 ^{en} Augustus wordt met f 6.00 voldaan uit een kapitaal groot f 120 staande bij Reinder Slinkman vereenigd met tachtig gulden voortspruitende uit verkochte uitgaven en een deel van een ander kapitaal, dus f 200 tegen f 5.00 procent.	
...53	Het jaargetij op den 3 ^{en} February wordt betaald uit een kapitaal van f 180, waarvoor Gerhardus Ingenray en Cornelia Roelofs ook op het zielboek staan. Dit kapitaal is vereenigd met f 120 van no 12 en f 80 van no 95 en f 120 van no 104 maken zamen f 500 en uitgezet bij Theod. Putters.	No 1
...54, 86	Het jaargetij van 2 ^{en} Augustus (November) wordt betaald uit een kapitaal van f 120 welk kapitaal vereenigd met de afkoopsom eens uitgangs op no 1 van f 60 en de afkoops. eens uitgangs van no 21 onder 2 ^o en 3 ^o ad f 9.50 en met f 10 van 111 te zamen f 200 uitgezet tegen vijf procent bij Reinder Slinkman.	No 5
...54	Het jaargetij op 23 January wordt betaald uit eene som van f 80.00 gevestigd in de erfpacht van No 52 en geeft kersmis f 4.00	No 9
...55	Het jaargetij van den 26 January en van den 30 January wordt elk ad f 5.55 betaald uit de erfpacht van twee morgen land op Groningen gelegen en opbrengend f 45.00	No 19
...56	De H. Mis op den 6 February en het zielboek van Willem Kloppenburg worden betaald uit een kapitaal groot f 100 thans vereenigd met een ander kapitaal van f 1100 en in eerste hypotheek uitgezet bij L. Roest verschijnende op 21 November.	No 2
...56	De jaargetijden van den eersten en negenden April en van den twaalfden worden betaald elk ad f 5.55 daarenboven nog f 0.25 aan den armen bij een dezer uit de op pag 55 aangeduiden erfpacht.	No 19
...57	Het jaargetij van den 3 ^{en} November wordt ad f 5.00 uitbetaald uit de erfpacht op pag. 55 aangeduid.	No 19
...58	Het jaargetij op 31 January met het zielboek voor den WelEerw. Heer Henricus Huberts wordt ad f 70.00 uitbetaald uit de erfpacht aangeduid op pag. 55	No 19
...59	Het jaargetij van den 4 ^{en} December wordt ad f 5.00	No 19

	uitbetaald uit de erfpacht aangeduid op pag. 55.	
Legerboek pag 61	De jaargetijden van den 17 ^{en} January (of 12 Februar) van den 20 April en den 9 ^{en} October worden betaald uit een kapitaal van f 550, waarvan f 350 met f 850 (uit andere fundaties afkomstig) vereenigd in eerste hypotheek zijn uitgezet bij L. Roest en de resterende f 200 bij Th. Putters	Bewijsstukken no 2 no 1
Legerboek pag 62	De jaargetijden van 4 Juny en 3 April met het zielboek voor Hend de Greef, Wilhelmina Meijer, Matheus Peters en Theodora de Greef worden betaald uit het land genaamd het duistere straatje	no 17 no 18
...63	De jaargetijden op den 4 ^{en} Maart, den 5 ^{en} Maart en den 20 July worden betaald uit een kapitaal van f 300 thans uitgezet bij Th. Putters	No 1
...64	Het jaargetij van den 6 Maart wordt betaald ad f 5.00 uit een zandschen hof, waarvan Reinder Slinkman de erfpachter is	No 1
...66	De dienst in February voor Everhardus Albers en zijn huisvrouw Hendrina Bouwman wordt betaald uit de interest van f 40 uitgezet bij Willem Hegeman.	No 6
...66	Het jaargetijde van den 19 ^{en} April wordt met f 6.30 betaald uit het huis in de lange kerkstraat bewoond door Mej. Giebe, die daarvan het vruchtgebruik heeft.	No 16
...67	Het jaargetij van den 21 April, het zielboek van Steven Peters en twee h. Missen in April voor denzelfden worden met f 15 uitbetaald, want het kapitaal ad f 300 is gevestigd in de erfpacht van een morgen land op het zand in Mei 1842 aangekocht. De koopsom was f 900 en de erfpacht brengt op jaarlijks f 45	No 10
...67	Het jaargetij op 15 ^{en} Mei met het zielboek voor Jan Peters en twee h. diensten voor denzelfden wordt betaald met f 10. uit een kapitaal van f 200 gevestigd in de bovengenoemde erfpacht van f 45 's jaarlijks	No 10
...68	Het jaargetij van den 24 ^{en} Mei met het zielboek van Joanna of Anna Geurtsen en eene h. Mis voor haar in July genoteerd wordt voldaan uit een kapitaal groot f 200 gevestigd in de eerste hypotheek bij L. Roest vide no 55	No2
...68	Het jaargetijde van den 19 July met het zielboek voor Antoni Arends en twee h. diensten wordt voldaan uit een kapitaal f 200 en gevestigd in eerste hypotheek bij L. Roest vide no 55	No2
...69	Het jaargetij van den 13 ^{en} Juny wordt aan de pastoor betaald met f 1.75 uit het huis van de Wed. Rutjes in de vierackersche straat, de overige kerkbedienaren worden daar uit ook onmiddelijk betaald.	
...70	Het jaargetij op den eersten geschikten dag na St Jan met vijf h. diensten en twee gulden door de pastoor aan de kerk uit te keeren wordt betaald uit f 300 waarvan f 200 tegen 4 proc. bij Reinder Slinkman en f 100 tegen vijf	No 2

	proc. in eerste hypoth. bij L. Roest vide no 55.	
Legerboek pag 71	Het jaargetij van den 16 July wordt door den armenrendant betaald met f 4.00; thans echter het kapitaal afgelost zijnde en daarvoor vereenigd met andere kapitalen de erfpacht eener hofstede in de bloemstraat, bewoond vroeger door Jan Mes, thans door Jan Abbing, aangekocht zijnde, worden de f 4.00 voldaan uit die erfpacht van f 30 vide no 52	No 9
...72	De jaargetijden op den 16 Augustus, op den 25 en 26 September worden voldaan uit een kapitaal van f 325 tegen 4 pr. uitmakende f 15.00. Voor genoemd kapitaal is een erfpacht aangekocht in het Steenbergerveld van Willem Melchers jaarlijks met kersmis opbrengende f 22. De overschietende zeven gulden worden vereenigd met de inkomsten eener andere erfpacht op den Zandkamp bij de Hoeven of eeuwigen weg door Bart Arends met f 24 jaarlijks te voldoen.	
...73	Het jaargetijde van den 1 ^{en} September wordt voldaan uit een kapitaal groot f 100 is gevestigd bij A. van der Pas met de kapit. van 108, 77, 92 en 111 uitmakend de som van f 1000 tegen vijf procent.	No 7
...74	Het jaargetij voor den Hoog Eerw. Heer Joannes van Alphen op het Engelenfeest, wordt voldaan uit een kapitaal groot f 200 tegen 5 proc. gevestigd in het huis van Bernardus Bongers, thans van Joannes Koppers in de lange straat; het vervalt den 29 Juny	
...75	Het jaargetij van den 25 ^{en} October wordt betaald uit de beide erfpachten onder no 72 genoemd, met eene som van f 5.00. Insgelijks het jaargetij van den 16 ^{en} October.	
...76	Het jaargetij van den 5 November wordt betaald door de kerk uit eene bank met f 7.00	No 15
...77	Het jaargetij van den 7 ^{en} November met het zielboek voor Jan van Bergerden en Arnolda Damen wordt betaald uit een kapitaal van f 150 gevestigd met andere kapitalen ad f 1000 bij A. van de Pas	
...78	Het jaargetij van den twintigsten November met twintig armen wordt betaald uit een kapitaal groot f 250 gevestigd in de beide erfpachten van no 72	
...79	Het jaargetij van den 28 et 29 November wordt betaald uit een kapitaal van f 100 't welke vereenigd met een ander kapitaal van f 100 vide no 64, gestrekt heeft tot aankoop van eene erfpacht van een zandsche hof door Reinder Slinkman aan erfpacht gevende 's jaarlijks f 10,00	No 1
Legerboek pag 80	Het jaargetij van 16 December wordt met f 5,80 betaald uit de erfpacht van no 52. Ook worden uit dezelfde erfpacht nog voldaan de vijf h. Missen voor Arnoldus Smits en zijn familie in January te lezen	No 9
...83	Het jaargetij op daags na h. Sacramentsdag wordt met vijf gulden uitbetaald uit de beide erfpachten onder no 72 aangeduid	

...84	Het jaargetij van den 6 July wordt betaald uit een kapitaal van f 150 hetwelk gediend heeft tot aankoop van de erfpacht op no 67	No 10
...85	Het jaargetij van den 5 ^{en} July wordt met f 5.00 betaald door de kerk uit eene hofstede in het duistere straatje, waarin door pastoor Huberts een daartoe strekkend kapitaal van f 100 gezet is, terwijl de hofstede hem toebehoorde	
...87	Het jaargetij van 3 Augustus niet door de kerk betaald wordende, zoo zijn er voor dit en voor het jaargetijde op no 3 genoteerd slechts f 200 waarvan de inkomsten slechts f 10. Daarenboven staan zij ook op het zielboek. vide pag. 3	
...89	Het jaargetij van 1 Octob. zie 87 zal later worden uitgemaakt. Dit jaargetij zie no 3 van het legerboek wordt betaald uit een kapitaal van f 300, waarvan f 200 op een wissel bij bij Petrus Koenen en f 100 op een wissel bij Th. Putters. Voor de interesten dezer som wordt ook het jaargetij van 3 ^{en} Oct. betaald, doch alles is reeds onder pagina 3 genoteerd, zoodat deze pagina vervalt.	No 4 No 1
...89	Het jaargetij van 12 April wordt betaald uit de rente van f 120 gevestigd bij Arnoldus ter Steeg in diens land ad f 6.00	No 8
...90	Het jaargetij op den 10 November wordt met f 5.00 betaald uit een stuk land gelegen op Bergerden en toebehoord hebbende aan Bard Jansen, thans aangekocht door Jan van Gent.	
...91	Voor de sodaliteitsmis om de andere maand door de pastoor te zingen voor de overledenen van de broederschap onder aanroeping van de HH Willibrordus en Bonifacius zijn f 200 gevestigd in de kerk, welk kapitaal vereenigd met een ander te zamen ad 675 jaarlijks f 30 opbrengt.	No 12
...92	voor de wekelijkschen dienst aangegeven het hierboven onder hetzelfde nummer is een kapitaal van f 1000 en gevestigd van deze f 1000 zijn f 300 eertijds bij Willem Joosten, thans bij A. van der Pas f 400 bij Gerhardus Berends f 275 bij Gerrit Bies f 25 eertijds bij Theodorus Hendriks thans in het eerste hypotheek bij L. Roest	No 7 No 2 No 9 No 2
Legerboek pag 93	De wekelijksche dienst voor Evers en zijne familie wordt met f 50 betaald uit 3½ bouwland gelegen naast de hofstede van Peter Berns en uit 3 morgen bouwland gelegen achter in de loostraat aan erfpacht opbrengende f 83. De overschietende f 33 zijn aan de pastoor, indien hij een kapellaan houdt. Zoo niet dan moet hij dezelve aan kerk of armen geven. De erfpacht behoort thans aan den Heer van Rossem	No 15
...94	de vier diensten in September voor Maria van Hall worden	

	met f 7.00 betaald door de Kerk wegens een kapitaal door haar ontvangen en besteed tot aankoop van banken.	
...95	de twee zielmissen voor Cornelis ten Westeneijnd en zijn familie in September worden voldaan uit een kapitaal van f 40, vroeger ten laste van Theo Hendriks, thans in eerste hypotheek bij L. Roest de helft daarvan is voor de vikaris en daar het vijf procent opbrengt krijgt deze nu f 1.00 in plaats van f 0.80. En uit een kapitaal groot f 80 gevestigd bij Willem Joosten, thans bij Putters onder het kapit. van f 500 zie no 108	No 2 No 1
...96 en 98	Tot onderhoud van het avondgebed wordt betaald uit het huis in de langestraat nabij de markt f 2.50. Thans wordt dit huis bewoond door Engelbertus Metz	
...97	Tot onderhoud van het avondgebed wordt uit een morgen bouwland gelegen in de struistraat betaald f 16 aan erfpacht. Zij wordt thans betaald door: Gerhardus Derksen met f 8.00 Peter Vollenberg met f 4.00 Peter van Beek met f 4. 00 Indien echter het avondgebed mogt vervallen moeten daarvoor h. diensten gedaan worden voor Jufvrouw Verhulsen, die de inkomsten gaf. Zie no 98	
...98	Tot onderhoud van het avondgebed moet uit een huis in de langestraat toebehorende aan Joannes Neerinks met St Peter f 2.50 worden betaald	
...99 en 100	leggen den pastoor de verplichting op een kapellaan te houden; insgelijks 101 en 102	No 14
...103	De drie h. Missen in July pro pluribus def ¹⁵ worden betaald uit de beide erfpachten van no 72	
...104	Het jaargetij van den 13 September wordt betaald uit een kapitaal van f 120 uitgezet bij Th. Putters en behorende tot de f 500 van 108	No 1
...106	Voor het jaargetij van Willem Valks 8 Mei, de twintig armen het zielboek van Willem Valks en dertig zielmissen in den loop des jaars zijn f 900. Honderd gulden hiervan zijn gevestigd in de erfpacht sub no 67. f 600 staan in de hofstede van Steven Straatman en f 200 bij Gerhardus Andriessen.	No 10 No 8 No 13
Legerboek pag. 107	Het jaargetij van 8 December wordt met f. 5,00 betaald door de kerk door een hofstee aan het Duisterestraatje. Vide nr. 85.	
...108	Het jaargetij van den 3den April wordt met het zielboek van Maria Ingeray betaald uit een kapitaal van f. 150 bij met van de Pas bij kapitale ad f. 1000 uitgezet tegen vijf procent.	No 7
...109	Het jaargetij van den 2en December met het zielboek voor Maria Berns en Henricus Peters en 24 H. missen wordt betaald met den erfpacht van f. 350 van een stuk bouwland in de Hoeven waarvoor H. Smitter f. 21 en Hend Jansen, schoenmaker, f. 14 betaalden.	No 11 No 12

...110	Het jaargetij op 28 april met het zielboek voor Gerharda Gerretsen wordt betaald uit een Kapitaal van f. 150 gevestigd in de erfpacht van nr. 67.	No 10
...111	De drie jaargetijden op 9 Februari, 14 (13) Junij en 4 October, in het zielboek voor Hermannus Hendrikus Boekmeeter worden voldaan uit de renten van een kapitaal van f. 350 waarvan f. 300 in eerste hypotheek f. 39,50 bij Th. Putters en f. 10,50 tegen vijf procent bij Reinder Slinckman.	No 7 No 1 No 5
...112	Het jaargetij van den 4en Augustus goedgekeurd met alle zijne voorwaarden door zijne D. H. A. J. Schaepman, Aartsbisschop van Utrecht, met het zielboek wordt betaald uit de renten van f. 350 die nog bij mij berusten.	

Copie van donatie aan den armen in dato 3^e Mai 1774.

Ik onderschrevene, Johan Wilhem Kölcken, pastor van Huissen certificere en verklare hiermede dat ik zonder inductie of persuatie van iemand, enkel en alleen uijt liefde, zo ik de catholieke gemeente en armen van Huissen ben toegedragende, aan deselve overgeve en donere aan deselve in eigendom volgende goederen en op naar volgende condities:

1. De hofstede in de Hoeven van Jan Peters, huis en schuiren, hof en tabaksland, groot eenen morgen is verpagt voor f. 70.

2. Twee en een halve mergen Bouwland achter deze hofstede gelegen, kan in pagd doen zuiver f. 25.

Deze twee percelen van 3 morgens 300 roeden staan op de schatting of Heeb-Cedul n° 244.

3. Twee morgen 150 roeden genoemd Groningen op de Schatzedul n° 175 kan in pacht doen jaarlijks f. 16.

4. Het Stelleland, groot 525 roeden n° 163, kan het minsten in pagt doen zuiver f. 5.

5. Vier morgen land in de Loostraat neven het Pastorieland n° 311, geeft erfpacht aan de Rendelij 6 gulden 3 str. Holl. en kan in pagt doen zuiver f. 40.

6. 4 morgen in de Loostraat van ouds Herman Jansen land, n° 374 geeft erfpachd 2 guld. 12 stuiv. en kan in pacht doen zuiver f. 44,

Is in het geheel f. 200.

1 Waartegen den armen jaarlijks zal betalen aan Johanna Heynen, weduwe Derksen, zoo lang als sij leeft en naar haar overlijden aan de armen, edog daarbij de naaste Bloederen van Roelof Evers zaliger

(pag. 52)

zullen gepraefereert worden, als die tot Armoede vervallen f. 50.

2 Tot het houden van 9 jaargetijden voor Evers familie volgens zijne intentie op den 13 Januarii, 5 Februarii, 6 Maij, 18 en 20 Julii, 1 Augusti, 14 Novembri, 13 en 15 Decembris ieder jaargetijde 5 gulden 10 str. als 2 gln. 10 str. voor den Heer Pastor 1 gln 2 str. voor den H^f Capellaan, Coster en Meester ider 10 str. Organist 9 str. en Blaastbalktrecker 6 str. is te samen f. 49,50 str.

3 Aan den tijdelijken Pastor, als deselve een Priester hij zig houd tot assistentie en betere bediening van de gemeente, zoo als ik nu hebbe (dog is niet verpligd om school te houden of Rector te zijn) jaarlijx en alle jaar f. 60

is in 't geheel f. 159,11.

Het overige sal zijn tot voordeel van den armen, en indien het niet zoo veel mag te kunnen opbrengen, dan kunnen de jaargetijden gelezen worden en aan den Heer pastor 30 str. en H^f Capellaan 20 str. Hollands tot ieder dienst gegeven worden, en in sulc gevalle sal de H^f

Pastor die heele 60 guld. ook niet praetendeeren kunnen, want den armen moet geen schade daardoor lijden nog iets daarbij leggen, edog als het in een jaar, door veele zomervoor of anderzints zoveel niet mogte opbrengen, dan kan het kort int volgende jaar suppleert worden. En als Nb de H^r Pastor geen priester bij zig wilde hebben, dan zullen die 60 gulden zoolang tot voordeel van de armen blijven.

Donans reserveert aan zig de administratie van voorseide goederen, zoolang als het hem zal behagen, en begeert dat de tegenwoordigen inwoner en bouwman Jan Peters, zoolang als met betalen en bouwen voldoent, niets zal verstolen worden.

Indien in 't vervolg van tijden mag verschil over den inhoud dezer mogt ontstaan tussen den H^r Pastor en Provisoren of anderzints, zal het alleen aan de decisie van den Hoogw. Heer Officiaal te Emmerik overgegeven worden, sonder appel tot eenige andere Overigheid Geestelijke of wereldijke.

Ende hebbe ik mede ondergeschreven Armenmeester voor de gemeente armen den H^r Pastor voor sijne milddadige giften bij handtasting bedankt ende hetzelfde volkomen geaccepteert.

Dies ten waren oirkonde hebben wij dezen neffens de verzogte getuigen eigenhandig ondertekent, verzoekende een WelEd. gerigt deze Donatie en acceptatie te confirmeren en in het Hypothequenprotocol te inscrivieren. So geschied Huissen den derden Maij des

Eenduizend seven honderd vier en seventigste jares.

ondertekende

Joan. Wilhelm Kölcken, Pastor Mpropria

Rutg. Sluijter als Arm^r

(L.S.) Antoni Losekoot als getuige

Frans van Wissen als getuige

Het rigterlijk zegel in groen was met een ruit eromheen

Deze Donatie is woordelijk overgenomen uit een boek bewaard in het Pastoreel archief en getiteld: Armen Revenuen en jaarlijksche Inkomsten van den Rooms Catholijken Armen dezer stadt Huissen.

Naar inhoud van oude latere Armenboeken zoo als bij ijder post is aangeteekent tot dezen jaare 1772 inclus.

(pag. 53)

In hetzelfde boek vind ik onmiddelijk achter het bovenstaande

Copia NB deze Registratie is hier abusive geschreven. Gehoord bij de Kerk Ik ondergeschrevene Johan Wilhelm Kölcken Pastor van Huissen certificiere en verklare hiermede, dat ik sonder inductie of persuasie van iemand, enckel en alleen uit liefde, so ik de Catholique Gemeente en Kerk van Huissen ben toedragende, aen deselve Kerk overgeve en donere in vollen eigendom volgende goederen en op navolgende condities:

1 De hofstede op Papenhoeve bewoond door Derk Lentjes, op de Heebzedul N° 79 groot 300 Roeden en geeft aan pagt f 40.

2 twee morgen in 't Steenbörger veldt N° 114 kan wel aan pagt doen zuiver f 20
in 't geheel f 60

Waartegen de kerkmeester jaarlijks aan den tijdelijken Pastor, als deselve een priester bij zig houd tot assistentie, doch niet verpligt om school te houden of Rector te zijn, zal betalen f 40 Het overige is tot voordeel van de Kerk, maar als het geen 40 gulden zuiver zoude komen opbrengen, kan de Pastor ook zoo veel niet praetenderen, want de Kerk kan of moet geen schade daardoor lijden; edog als het in een jaar door somerdor of anderzints zooveel niet mogt opbrengen, dan kan het kort in 't volgende jaar suppliert worden, en indien NB: de Heer Pastor geen priester wilde houden, dan zal de geheele somma soolang tot voordeel van de Kerk blijven, en indien in 't vervolg eenig verschil hierover mogt ontstaan tussen Pastor en kerkmeester, sal den Hoogw. Heer Officiaal te Emmerik alleen de Decisie geven, sonder appel tot eenige andere Overigheid Geestelijk of wereldse.

Donans reserveert voor zig de administratie van voorzeide goederen so lang het hem zal behagen, en begeert dat Jan Peters het land zal ten halven bouwen, so lang als hij het wel doet.

Ende hebbe ik mede ondergeschreve kerkmeester voor de Gemeente en Kerk den Heer Pastor voor zijne milddadige Gifte bij handtasting bedankt, en hetzelfde volkomen geaccepteerd

Dies ten waren oirkonde hebben wij deses nevens de verzogte Getuigen eigenhandig onderteekend verz .....

Uit een los stuk in het pastoraal archief blijkt dat het slot van dit stuk geheel overeenkomstig het voorgaande is.

De vaste inkomsten der kerk komen voort 1° uit de pachten van vaste goederen 2° uit erfpachten, grondrenten en uitgangen 3° uit renten van belegde kapitalen 4° uit de opbrengst der zitplaatsen in de kerk 5° uit de baten van waslicht en rouwkleed 6° uit het gebruik der klokken bij begrafenis

Onder den titel van jaarwedde en toelagen wordt door de pastoor verstrekt f 10.40 en aan de stadskapellaan of vicaris f 42.30. Daarenboven ontvangt de pastoor uit de kerkenkas jaarlijks f 40 onder titel van kostgeld van de kapellaan, doch dit geld komt voort uit een schenking van pastoor Kölcken reeds in dit boek vermeld. De lasten der fundatiën, daar er elk jaar bepaalde diensten voor gedaan moeten worden en ook niet uitsluitend ten bate van de pastoor en de vicaris komen, zal ik hier niet vermelden. Daarenboven komen zij voort somtijds uit kapitalen die de kerk van de pastorij geleend heeft en dus kon teruggeven; somtijds komen er ook nieuwe lasten van dien aard bij, zodat zij veranderlijk zijn.

(pag 54-59)

Afschrift eener

Suppliek aan Z. D. H. den Aartsbisschop waarbij reductie in jaargetijden en gefundeerde diensten gevraagd wordt en waar achter de gunstige dispositie staat vermeld

Doorluchtig Hoogwaardige Heer,

Daar de stipendia voor de gefundeerde jaargetijden en h. diensten aan den tijdelijken pastoor van Huissen opgedragen meestal buiten verhouding laag zijn, neemt de ondergeteekende pastoor van Huissen eerbiedig de vrijheid UWDH te verzoeken daarin wel eene goedgunstige verandering te willen maken, volgens de aanwijzing door Uwe Doorl. Hoogw. mij in dezen gegeven.

Bladz 20 ^a van het pastorijboek staat aangegeven een uitgang f 11.00 waarvoor 1° een jaargetij aldus berekend		veranderd in:
Deze uitgang is in 1849 als voor 't eerst ontvangen geboekt	pastoor zing. dienst	f 2.00
	vicaris stille dienst	f 1.00
	koster, voorz. etc	f 1.75
		_____
		f 4.75
	een dito jaarg	f 4,75
	drie h. diensten	f 1.50
		_____
		f 11.00
Bladz 23 ^a de pastoor ontvangt uit de kerkekas jaarlijks f 12.00 waarvoor een jaargetij aldus berekend:		.....een h. dienst

Dit jaargetij is het eerst gehouden in 1854	zing. dienst pastoor f 2.00 stille dienst vicaris f 2.00 derde Heer f 1.00 organist f 0.70 koster Voorz. Org. f 1.30 zielboek voor twee f 3.00 kaars f 1.20 vier armen f 0.80 <hr/> f 12.00	. . . vervalt . . . de kaars blijft voor de pastoor de opbrengst der kaars
Bladz 24b De pastoor ontvangt van de burgerlijke gemeente zes gulden waarvoor twaalf h. diensten. Dit is eene oude fundatie.		. . . drie h. diensten
Bladz 27 ^b De pastoor ontvangt van het r.k. armbestuur 's jaarlijks vijf gulden, waarvoor vijf h. diensten. Dit is reeds in 1829 als ontvangen geboekt		. . . twee h. diensten
Bladz 44 ^b De pastorij heeft eene zitplaats in de kerk, waarvan een gulden, waarvoor een h. dienst. De zitplaats werd betwist en is niet meer aan te wijzen		De H.Mis vervalt
Bladz 51 ^a De pastorij heeft een kapitaal groot f 400 waarvoor een jaargetij jaarlijks als volgt.		
	past. zing. dienst f 2.00 vik. stille dienst f 2.00 derde Heer . . . . . f 1.00 Koster, Voorz. f 1.00 Organist, orgeltr f 1.00 eene kaars f 1.20 vier armen f 0.80 doodenboek f 3.00 pastoor twee h. diensten f 2.00 vikaris twee h. diensten f 2.00	. . . de derde dienst vervalt . . . de opbrengst der kaars voor de pastoor Een h.dienst voor de pastoor. Een h. dienst voor de vikaris
Bladz 51a	Volgens bepaling van den erflater moeten de h. diensten vermeerderd worden, indien het kapitaal meer dan vier procent opbrengt. Wegens onvermogen van den schuldenaar brengt het thans niets op.	Zoolang het niets opbrengt niets te vervullen.
	Indien het kapitaal meer dan vier procent opbrengt zullen de h. diensten te lezen door de pastoor en vikaris vermeerderd worden; wanneer echter bij onverhoopte wanbetaling van interest of aflossing van genoemd kapitaal dit eenigen tijd renteloos geraken mogt, alsdan zal het overschietende	

	geld alleen tot uitbetaling van het jaargetij gebezigd worden.	
Bladz 52b	Een jaargetij voor Jufvrouw Agnes van Alphen waarvoor: pastoor z. dienst f 1.50 vikaris stille dienst f 1.25 koster etc f 1.20	twee stille diensten, waarvan een voor de vikaris die daarvoor 1.50
Bladz. 53a	De pastorie heeft een kapitaal van f 120 waarvoor een jaargetij als volgt: pastoor zing. dienst f 2.20 vikaris stille dienst f 1.00 derde Heer f 1.00 koster etc. f 1.80	de derde dienst vervalt
Bladz. 53b	Een jaargetij volkomen gestipendieerd als 't voorgaande	de derde h.dienst vervalt
Bladz. 54a	dito dito	de derde h.dienst vervalt
Bladz. 54b	De pastoor heeft vier gulden uit eene erfpacht waarvoor eene jaargetij pastoor zingende f 1.75 vikaris st. dienst f 1.25 koster etc. f 1.20	twee stille h.diensten waarvan de vikaris een, die daarvoor trekt f 1.50
Bladz. 61 a en b	De pastorie heeft een kapitaal van f 550 thans uitgezet tegen vijf proc. dus opbrengst f 27.50 hiervoor drie jaargetijden als volgt: pastoor zing. dienst f 2.00 vikaris stille dienst f 1.00 derde Heer f 1.00 koster <u>f 1.80</u> f 5.80 x 3 = f 17.40 bij twee der jaargetijden zestien armen f 8.00 Doodeboek van twee <u>f 2.10</u> f 27.50	de derde dienst valt bij elk der drie jaargetijden weg
Bladz. 65b	Twee jaargetijden worden door de vikaris uitbetaald als volgt: pastoor zing. d. f 2.00 derde Heer st. d. f 2.00 doodeboek f 1.50 kaars f 1.20	de derde h.dienst vervalt opbrengst der kaars voor de pastoor
Bladz. 64b	Uit eene erfpacht trekt de pastoor f 15.00 waarvoor jaargetijde als volgt:	

	pastoor zing. dienst f 2.00 vikaris stille dienst f 1.00 derde heer f 1.00 koster etc. f 1.80 kaars f 1.20 zielboek f 1.50 20 armen f 5.00 twee h.diensten f 1.50	derde dienst vervalt de opbrengst der kaars voor de pastoor een h. dienst
Bladz. 63b	Uit gemelde erfpacht trekt de pastoor nog tien gulden, waarvoor gelijk jaargetijde zonder armen en voor de overschietende f 1.50 twee h. diensten	veranderd gelijk het onmiddelijk voorgaande
Bladz. 68b	De pastoor trekt uit eener erfpacht f 10.00 waarvoor een jaargetij als 't voorgaande. Voor de resterende f 1.50 een h. dienst	de derde h. dienst bij het jaargetij vervalt
Bladz. 68b	dito dito uitgenomen dat voor de resterende f 1.50 twee h. diensten moeten worden gelezen	de derde h. dienst valt weg slechts één h. dienst
Bladz. 70b	De pastorie heeft een kapitaal groot f 300 berekend tegen vier procent waarvoor de pastoor jaargetij zing. dienst f 2.00 vikaris stille dienst f 1.00 derde heer f 1.00 koster en voorzanger f 1.00 de kerk f 2.00 vijf h. diensten f 5.00 Honderd gulden zijn tegen vijf procent uitgezet, maar 't is op den duur moeilijk om daarnaar de h. diensten te regelen.	derde h.dienst vervalt twee h. diensten
Bladz. 76b	De pastoor ontvangt f 7.00 van de kerk waarvoor een jaargetij als volgt: pastoor zing. dienst f 2.00 vikaris stille dienst f 1.00 derde heer f 1.00 koster etc f 1.80 kaars f 1.20	derde dienst vervalt opbrengst der kaars voor de pastoor
Bladz. 80b	De pastoor ontvangt uit een erfpacht f 5.80 waarvoor een	de derde dienst vervalt

	jaargetij als 't voorgaand zonder kaars	
Bladz. 80b	Uit dezelfde erfpacht f 6.00 waarvoor vijf h. missen	hiervoor drie h. missen
Bladz. 84b	De pastoor ontvangt uit eene erfpacht f 6.00 waarvoor jaargetij als volgt: pastoor zing. dienst f 2.20 vikaris stille dienst f 1.00 derde heer f 1.00 koster etc f 1.80	derde dienst vervalt
Bladz. 86b	De pastory heeft een kapitaal van f 100 waarvoor, de interest berekend tegen vijf procent, een jaargetij als voorgaand.	de derde h. dienst vervalt en naar omstandigheden het jaargetij veranderd in twee stille diensten, waarvan een h. dienst door de vikaris ad f 1,25
Bladz. 89c	dito dito	de derde dienst vervalt
Bladz. 90b	Wegens een kapitaal groot f 200 rentende omstreeks f 4½ moet de pastoor om de twee maanden dus jaarlijks zes zingende diensten doen voor de overledenen der broederschap van de geloovige zielen.	Hiervoor drie h. diensten in plaats van zes
Bladz. 92b	Wegens de interest van een kapitaal groot f 1000 moet de pastoor een wekelijksche dienst doen en eens in 't jaar zingende dienst	een maandelijksche dienst ad f 3.00 het resterende voor jaargetij waarvoor: vikaris een h.dienst f 2.00 kapellaan f 1.00 koster etc f 1.80
Bladz. 93b	Wegens f 50, die de pastoor trekt uit eene erfpacht en waarvoor een wekelijksche dienst op donderdag	vijf h. diensten in elk kwartaal
Bladz. 103b	De pastoor trekt uit een erfpacht, waarvoor drie h.diensten f 3.50	twee h. missen
Bladz. 104b	Wegens de interest van een kapitaal groot f 120 heeft de pastoor een jaargetij te houden op bladz. 86b aangegeven	de derde h dienst vervalt
Bladz. 108b	Wegens de interest van f 150 een jaargetij als voorgaand met zielboek daarenboven	de derde h. dienst vervalt
Bladz. 109b	Wegens een erfpacht van f 35.00 een jaargetij als volgt: pastoor zing. dienst f 2.60	

	vikaris stille dienst f 1.25 kapellaan f 1.00 koster etc f 1.95 eene kaars f 1.20 zielboek voor twee <u>f 3.00</u> f 11.00 vierentwintig h. diensten voor de resterende f 24	de derde h. dienst vervalt de opbrengst der kaars is voor de pastoor elk kwartaal 2 h.diensten
Bladz. 110b	Uit eene erfpacht trekt de pastoor f 7.50 waarvoor een jaargetij als volgt pastoor zingende dienst f 2.20 vikaris stille dienst f 1.00 derde Heer f 1.00 koster etc f 1.80 zielboek f 1.50	de derde dienst vervalt
Bladz. 111a	Wegens de interest van f 350 berekend tegen 5 procent dus f 17.50 moeten drie jaargetijden; het eerste gelijk het voorgaande dus ad f 7.50, de beide anderen zonder derde Heer en zielboek dus ad f 5.00	Bij het eerste valt de derde Heer weg Daar alle drie jaargetijden voor een en dezelfde persoon zijn, vervalt een der beide laatststen naar goedvinden van den pastoor.
Bladz. 112b	Van de drie jaargetijden hier gefundeerd ontvangt de pastoor wegens elke zingende dienst f 3.00 de vikaris voor stille dienst f 2.00 de kapellaan f 1.00 voor ieder der maandelijks- sche diensten ontvangt de pastoor f 2.50	
Bladz. 16b	Wegens een inkomen van twee gulden ruim jaarlijks te lezen twee h. missen	een h. dienst
Bladz. 106b	Wegens een kapitaal van f 600 jaarlijks 30 h. diensten door Uwe Doorl. Hoogwaardigheid niet aangewezen, omdat het van het jaar 1870 scheen, is echter gefundeerd in 1840.	Elke maand een h. dienst
Bladz. 3a en 89b	Uit een kapitaal groot f 300 moeten twee jaargetijden worden gehouden, aldus gestipendieerd: zingende dienst f 2.00	f 2.70

	vikaris stille dienst f 1.00 zielboek f 1.50 koster etc <u>f 1.80</u> dus elk jaargetij f 6.30 zamen f 12.60 Bovenstaand kapitaal geeft aan rente f 14.00 dus schiet er bij elk jaargetij f 0.70 over. Wordt voorgesteld zingende dienst f 2.70, het overige als boven	
Bladz. 61b	Wegens een kapitaal van f 1452 moeten de volgende jaargetijden gehouden worden vier jaargetijden en voor elk jaargetij ontving de pastoor f 2.00 vikaris f 1.00 kapell. f 1.00 koster etc f 1.80 kaars op het gr <u>f 1.20</u> elk jaargetij f 7.00	
<p>dus vier jaargetijden te zamen f 28.00 hiervoor gefund. f 700 bij deze jaargetijden de armen f 20.00 hiervoor gefundeerd f 400 nog twee jaargetijden als boven, doch zonder kaars en armen dus elk van f 5.80 Zamen f 11.60 hiervoor gefundeerd f 232 Nog een stille dienst. hiervoor f 1.00 waarvoor gefundeerd f 20 Zielboek van twee f 5.00 waarvoor gefundeerd f 100 dus aan stipendia zamen f 65.60 voortspruitende uit een kapitaal van f 1452.</p> <p>Bovengemeld kapitaal ging verloren, er bleef daarvan f 550 over . Daarnaar zijn de jaargetijden gereduceerd en door Uwe Doorl. Hoogw. nog eenigzins veranderd zoo als op de vorige bladzijde onder het hier aangegeven nummer te zien is. Thans is echter een kapitaal van f 800 bestemd tot aanvulling en reeds tegen vijf procent op hypotheek geplaatst, waarvan de interest eerst kan genoten worden na dood van de tegenwoordige vruchtgebruikster van gemeld kapitaal. Bij overlijden dezer vruchtgebruikster treedt dus de pastoor in het genot der interest van een kapitaal groot f 1350, dus bijkans zoo groot als het eertijds was.</p> <p>Wat zal er moeten geschieden als de pastoor in het genot der geheele interest treedt? Van alle jaargetijden ontbreekt het bewijs van kerkelijke goedkeuring. Twijfel zou er kunnen geopperd worden omtrent het jaargetijde op bladz. 23a aangegeven, omdat dit het eerst in 1853 gehouden is en de fundering dus zamenvalt met de herstelling der hierarchie.</p> <p style="text-align: center;">Met de meeste hoogachting van Uwe Doorl. Hoogw. de ootmoedige dienaar J.G.H.C. Essink</p>		
Huissen 6 Augustus 1877		
No 744		
Krachtens bijzondere machtiging ons verleend door den H. Stoel den 25 ^{en} Julij 1874 reduceren wij de hier omschrevene gefundeerde jaargetijden en H.H. Missen en verklaren bij deze van kracht de wijzigingen aangegeven op den rand der bladzijden onder de woorden "veranderd in".		

Op de laatste vraag des vorige bladzijde zal geantwoord worden als de Pastoor in het genot der geheele interest gesteld wordt,

Utrecht 13 September 1877.

de Aartsbisschop van Utrecht
(was getekend) + A.J.Schaepman

Tabel der jaargetijden en diensten volgens de laatste reductie opgemaakt

Legerboek	
Januari	
Bladz. 81	Jaargetij voor Joannes Jeuken en zijne huisvrouw Joanna Verhoeven. Wordt door de vikaris uitbetaald. De pastoor ontvangt f 2.00. Januari 12 of daaromtrent.
...50	voor de familie Evers. De vikaris ontvangt f 1.25 de organist f 0.25. Januari 13 ^{de}
...2	voor Hendrina Berends. In vroege en late dienst Januar 16 ^{de}
...61	voor Gerhardus ten Oever. Januari 17 of daaromtrent. Van deze familie zijn drie jaargetijden, waarvan twee met zestien armen, onbepaald welke dezer. Iedere arme ontvangt f 0.25
...51	voor Francisca Ingenuland Januari 19. De vikaris ontvangt f 1.25 koster en voorzanger zamen f 1.25. Het is zonder orgel.
...55	voor Catharina Haselkamp en Anna Margaretha Hermsen. Jan 26 of daaromtrent, de vikaris ontvangt f 1.25
...55	voor Henricus Huberts en Aleida Jansen. Januari 30 of daaromtrent de vikaris ontvangt f 1.25
...58	voor den Weleerw. Heer Henricus Huberts en zijne familie. Jan 31
...80	Drie h. Missen voor Arnoldus Smits en zijne familie
...16	Eene h. Mis voor Everhardus van Aalten
...27	Twee h. Missen voor Otje Otten
...113	Een h. mis voor Alexander Josephus Ludovicus van Laer
...52	Twee h. missen 21 Januari, waarvan eene door de vikaris die f 1.50 ontvangt
...54	Twee h. missen, waarvan een door de vikaris die f 1.50 ontvangt.
...92	Eene maandelijkse h. Mis voor Mejufvrouw Mom
...53	Vijf driemaandelijkse h. Missen voor de familie Evers
...106	Een maandelijkse Mis voor Willem Valks
...90	Een zingende dienst voor de overledenen der broederschap van de geloovige zielen onder aanroeping van de HH Willibrordus en Bonifacius
Februari	
...82	Jaargetij van den Weleerw Heer Joannes Jeuken omtrent 1 Februarij Gewoon jaargetij, wordt door den stadskapelaan uitbetaald. De pastoor ontvangt 3.50 waaronder het zieleboek begrepen is. Ook moet er een pondskaars bij.
...53	Jaargetij van Gerardus Ingenray en Cornelia Roelofs. Gewoon jaargetij. Omstreeks 8 Februarij
...4	Jaargetij voor den Weleerw Heer Kapelaan Godefridus Joannes Verwayen. 3 Februari In vroege en late dienst, ook op de doodenlijst
Bladzijde 60	Jaargetijde voor Johanna Polman 4 Februari. De pastoor ontvangt hiervoor f 2.00. Wordt door den stadskapelaan uitbetaald
Blz 50	Jaargetij voor de familie Evers 5 februari. De stadskapelaan ontvangt f 1.25 de organist f 0.45
...111	Jaargetij, voor Hermannus Frederikus Boekwenneke omstreeks 9 febr; In late dienst; Op de doodenlijst. De organist ontvangt f 0.60
...115	Jaargetij voor Hermannus Nieuwenhuis omstreeks 26 febr. Wordt door den stadskapelaan uitbetaald met f 2.00 aan den pastoor.
...56	Een H. Dienst voor Wilhelmus Kloppenburg 6 febr- hiervoor f 2.50 Ook moet

	Wilh Kloppenburg op het doodenboek staan, waarvoor f 2.50
...20	Een H.Dienst voor Antonius Gieben en Maria van Haaf in februari als het kan
...66	Een H.Mis voor Everhardus Albers en zijne huisvrouw Hendrina Bouwman in febr, moet te voren worden afgekondigd, hiervoor f 2.00
...16	Een H. Dienst voor Walter Binsbergen
...113	Een H.Mis voor Alexander Josephus Ludovicus van Laer (wordt uit de kerkenkas betaald)
...92	Maandelijksche H.Mis voor Mejufv Mom
...116	Maandelijksche dienst voor Willem Valkcx
Maart	
...2	Jaargetij voor Bernardus Wildebeest 1 Maart. In vroege en late dienst; ook op de doodenlijst
...63	Jaargetij voor Henricus Roelofs omstreeks 4 Maart. voor organist en orgeltrapper 0.50
...63	Jaargetij voor Judith Weening , circa 5 Maart. voor organist en orgeltrapper 0.50
...64	Jaargetij voor de zusters en weldoeners van het St. Elisabeths gesticht. Kan gehouden worden op elken dag in Maart.
...65	Jaargetij voor Rudolph Vermeulen en zijne huisvrouw Maria Holtus Omstreeks 8 Maart - Beide staan op het doodenboek, jaargetij in late dienst met een kaars, hierbij vier armen bidden Alles wordt door den Stadskapelaan uitbetaald.
Voor no 63	Zie aanmerking op de nummers onder Juli
...6	Jaargang voor Cornelia Willemsen 10 Maart. Wordt door de Stadskapelaan uitbetaald
...6	Twee jaargetijden voor Johannes Jansen en zijn huisvrouw Dorothea Vermeer Omstreeks 16 en 17 Maart Beide op het Doodenboek. De pastoor ontvangt elk jaargetij f 2.00, de derde Haaer f 2.00, de organist 0.60; daarbij eene kaars, wordt door den Stadskapelaan uitbetaald. Bij beide jaargetijden komen 6 armen bidden.
...2	Een H Dienst tevoren afkondigen voor Aleida Wildebeest te lezen den 23 maart. De pastoor ontvangt hiervoor f 2.90. Staat op de Doodenlijst
...113	Een H Dienst voor Alexander Josephus Ludovicus van Laer uit de kerkekas betaald
...92	Een H Dienst voor Mejufv Mom
...101	Twee H Diensten voor Maria Berns en familie
...106	Een H Dienst voor Willem Valks
April	
...56	Jaargetijde voor Henricus Huberts en Barbara van Gaartes. De eerste of een andere dag van April. De Stadskapelaan ontvangt hiervoor f 1.25 Bij een der drie jaargetijden kan onder n ^o 56 vermeld worden f 0.25 aan elk der armen worden gegeven
...108	Jaargetij voor Maria Ingenraaij omstreeks 3 April te lezen dienst , staat op het Doodenboek
...56	Jaargetijde voor Henricus Huberts en zijn tweede vrouw Johanna de Geel 9 April of een andere dag in April De Stadskapelaan ontvangt f 1.25
...62	Jaargetij voor Mathias Peters en zijn huisvrouw Theodora de Greef. Omstreeks

	8 April in vroege en late dienst. De Stadskapelaan ontvangt f 1.40, beide op het zielboekje.
...56	Voor Henricus Huberts en zijn derde vrouw Anna Lesie den 12 ^{de} of een andere dag in April. De Stadskapelaan ontvangt f 1.25
...89	Jaargang voor Joannes Huisman en Anna Maria Peters. Omstreeks 12 April In late dienst; indien het kapitaal a 4 perc wordt uitgezet vervalt de vroege dienst.
...66	Jaargang voor Arnoldus ten Heerenhaaf den 19 ^{den} of een andere dag in April De Stadskapelaan ontvangt f 1.57½, den koster en meester zamen f 1.57½. Jaargetij zonder orgel.
...61	Jaargetij voor Bernardina ten Oever omstreeks 20 April in late dienst. Van deze familie zijn drie jaargetijden waarvan twee met 16 oudste armen ieder ontvangt f 0.25. Het is echter niet bepaald bij welk der jaargetijden de armen komen bidden.
...67	Jaargetij voor Stephanus Peters omstreeks 21 April in late dienst, een kaars op het graf. Staat op de Doodenlijst. Twintig armen komen hierbij bidden waarvoor f 5.00
...110	Jaargetij voor Gerardus Gerritsen omstreeks 28 April in late dienst. Staat op de Doodenlijst.
...113	Jaargetij voor Weled Hooggeb Heer Alexander Josephus Ludovicus Baron van Laer tot Hoenlo 28 April in vroege en late dienst, eene kaars van 5 ons op het graf. Staat op het Doodenboek.
...23	Een H Dienst voor Henricus Gerritsen 11 April Henricus Gerritsen staat ook op de Doodenlijst voor beide ontvangt de pastoor f 4.00
...67	Een H Dienst voor Stephanus Peters, dag niet bepaald. Hiervoor ontvangt de pastoor f 1.50.
...113	Een H Dienst voor Alexander Josephus Ludovicus v Laer uit de kerkekas te voldoen.
	Een H Dienst voor Mejufr Mom
	5 H Diensten voor de familie Evers
	Een H Dienst voor Willem Valks
Mei	
...20	Jaargetij voor Antonius Gieben en Maria van Haaf omstreeks 4 Mei. De orgeltrapper ontvangt f 0.25
...50	Jaargetij voor de familie Evers 6 Mei De stadskapelaan ontvangt f 1.25 organist f 0.45
...106	Jaargetij voor Willem Valks Omstreeks 8 Mei. In vroege en late dienst met 20 armen waarvoor ieder f 0.25 ontvangt. Op de doodenlijst.
...51	Drie te zingen H Diensten voor Jufr van Manen una de requiem altera in honorem BMV (Beata Maria Virginis) tertia in honorem St Josephi Omstreeks 10 - 13 - 14 Mei Hier komt de stadskapelaan niet bij. Koster, meester en organist hebben voor al de drie missen elk slechts f 0.60
...67	Jaargetij voor Johannes Peters omstreeks 15 Mei In late dienst met kaars. Staat op de doodenlijst
...68	Jaargetij voor Anna of Johanna Geurtzen huisvrouw van Antonius Arends.

	Omstr 24 Mei In late dienst met kaars. Staat op het zielboekje.
...47	Jaargetij voor Wilhelmus Wolters en Mechtildis Remie. Omstreeks 26 Mei. Wordt door den stadskapelaan uitbetaald.
...45	Een H Dienst te zingen voor de overledenen van de Broederschap. Wordt betaald met de pacht van drie zitplaatsen.
...67	Een H Dienst voor Johannes Peters, tijd niet bepaald.
...45	Twee H Diensten voor Joannes Molburg, tempore non definito, elk ad f 0.75
...24	Drie H Diensten voor Jufr Ingenuland, tijd niet bepaald. elk ad f 2.00
...113	Een H Dienst voor Alexander Josephus Ludovicus van Laer
...42	.... Mejufv Mom
...106	.... Willem Valks
Juni	
...83	Jaargetij voor de Overledenen der Broederschap van Altijddurende Aanbidding met orgel. Daags na H Sacramentsdag, zonder stadskapelaan.

[de rest van pagina 65 is onbeschreven en pagina 66 tot en met 74 zijn leeg]

Annus foundationum Computus

1873

In dit jaar, zijnde het eerste mijner herderlijke bediening alhier, zijn de jaargetijden, gelijk dit altijd gebruikelijk was, zondags tevoren in de kerk aangekondigd. Zij werden dan steeds op de aangekondigde dag gehouden, tenzij er een hindernis ontstond door een uitvaart. Alsdan werd ouder gewoonte het jaargetij tot den volgenden dag verschoven, indien op dezen dag geen hindernis was. Moest het tot de volgende week verschoven worden, dan werd het op den volgenden zondag afgekondigd.

Zij werden gehouden zoals zij in het legerboek werden opgegeven, uitgenomen de jaargetijden van 3 Augustus en 24 October, omdat voor beiden jaargetijden met zielboekjes slechts f 14 disponibel waren, en elk jaargetij na aftrek van het zielboekje dus met slechts f 5,50 betaald konden worden. Daar nu voor een gewoon jaargetij f 4,80 moeten aanwezig zijn schoten er f 0,70, waarvoor ik een gewone h. dienst liet doen.

Van oudsher was het gebruikelijk den dag waarop zij gehouden werden, ook aan voorzanger, organist, koster, orgeltrapper en vikaris werden uitbetaald, ik ben begonnen deze uitbetaling te doen op den dag, waarop het laatste jaargetij in dezelfde week gehouden wordt, dus wekelijks.

Van oudsher was het gebruikelijk dat de vikaris, die altijd bij een jaargetij een h. mis ad eandem intentionem medeleest, zijn h. mis te gelijk met de zingende dienst opdroeg. In zoover heb ik daar verandering gebracht, dat wanneer er 's morgens slechts hun h. missen kunnen zijn, deze niet gelijk geschieden, maar deze dienst op een vastgesteld uur, overeenkomstig de voorschriften van het Aartsdiocees. Ditzelfde heb ik ook ingevoerd bij de uitvaarten, waarbij somtijds drie h. missen gevraagd worden, zoodat de eerste vastgestelde mis noodzakelijk moet vervallen.

Om met de uiterste nauwgezetheid alle jaargetijden te houden, heb ik mij niet vergenoegd met de volbrenging daarvan in het afkondigingsboek ter aflezing op te tekenen, maar een afzonderlijk register der jaargetijden aangelegd, waarin ook is opgetekend de volgorde waarin zij voldaan zijn.

Wat de h. diensten, die of 's-weekelijks of door het jaar of in een maand op een bepaalde dag te doen zijn, deze zijn te vinden evenals de jaargetijden in dit boek op hun bepaalde pagina.

Daarenboven zijn ze te vinden op bovengenoemd register der jaargetijden. Dit register der jaargetijden en h. diensten is met de uiterste zorg genomen uit het legerboek na een confrontatie met een register, welk in een oud aantekeningenboek te vinden is.

In het door mij vervaardigd register staat naast de voldoening der jaargetijden ook die der diensten vermeld. De beide wekelijkse diensten, omdat zij een doorlopend onus zijn, is daarvan de voldoening niet opgetekend. De wekelijksche dienst van de familie Evers werd wekelijks door den Eerwaarde Heer Kersten voldaan, ook werd de voldoening der andere diensten, uitgenomen, die welke in de kerk tevoren moesten worden afgeroepen, aan Z. Eerw. opgedragen. Daar de wekelijksche dienst voor juffrouw Mom, zoo mogelijk aan het St. Jacobsaltaar moest geschieden, heb ik die dienst niet zelf volbragt. Later echter, toen het St. Jacobsaltaar was afgebroken, ben ik begonnen ook dien dienst aan de Eerw. Heer Kersten op te dragen. Hiervan echter altijd uitgezonderd de eene dienst die voor Jufvrouw Mom zingend geschieden moet.

In Augustus 1877 heb ik de gefundeerde diensten zelf gelezen, omdat er moeilijkheid gemaakt werden over stipendium en houd dit vol. In gemelde maand heb ik een supplek

tot reductie der niet kerkelijk goedgekeurde diensten aan ZDH de Aartsbisschop verzonden, waarvan afschrift op blz 54 met het goedgunstig antwoord te vinden is. (Bladz. 76)

Gedurende de maanden October, November en December 1877 en het geheele jaar 1878 zijn de gefundeerde jaargetijden op de gebruikelijke wijze afgekondigd en gelezen. De overige hh. diensten zijn geregeld door den Weleerwaarden Heer Kersten gelezen. Van deze voldoening is in het register der hh. diensten behoorlijk aanteekening gedaan. De J.G. en gefundeerde hh. diensten zijn volbracht in het jaar

1879	quod attestatur J. Luyckx
1880	„ „ „
1881	„ „ „
1882	„ „ „
1883	„ „ „
1884	„ „ „
1885	„ „ „
1886	„ „ „
1887	„ „ „
1888	„ „ „
1889	„ „ „
1890	„ „ „
1891	„ „ „
1892	„ „ „
1893	„ „ „
1894	„ „ „
1895	„ „ „
1896	quod attestatus a pastoribus J.Th. Luyckx et N.C. Nieuwesteeg
1896	„ attestatur a pastore N: C.Nieuwesteeg
1897	„ „ „ „
1898	a pastore N. C.Nieuwesteeg resque 4 Julij, ab ejus successore usque ad finis anni
1899	Omnes foundationes impletæ sunt quod attestatus a Pastore G.J.J. Kerstens
1900	Anniversaria et Missæ Sacrae foundationis ord successi impleta sunt
1901	Foundationes omnes celebratae sunt
1902	Missarum fundatorum (Recondarum sue legendarum) obligationes.
1903	Anniversaria et Missæ S ^{tae} oblata sunt
1904 -5 -6	In quantum videre est, anniversaria fundata oblata sunt.
1907	Oblata sunt omnes Missæ et anniversaria
1908	„ „ „ „ „ „ HBBodifeé Pas.
1909	„ „ „ „ „ „ HBBodifeé Pas.
Oblata	1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918,
H.B.B. p.	1919, 1920, 1921, 1922, 1923

[Pag. 77-103 zijn leeg]

(Pag. 104)

Afschrift ener aflaatsbulle voor de Parochiekerk te Huissen

Pius PP. VIII

Ad perpetuam rei Memoriam. Ad augendum Fedelium Religionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, dibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentes confessis de S. commune reffectis, qui Parolem Ecclesiam loci Huessensis sub regimini spiritali superioris Missionum Hollandorum, in Navitatis et Epiphaniae Domini Nostri Jesu Christi, Solemnitatis Sanctissimi Corporis Christi Inventionis et Exaltationis Sancti Crucis, Assumptionis B.M. Virginis Plae ac SS Apostolorum Petri et Pauli festis diebus a primis vesperis usque ad occasum solis durum huius singulis annis devote visitaverint et ibi pro christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac S Matris Ecclesiae exaltatione pius ad Deum praeces effuderint, quo die utorum id egerint plenariam omnius peccatorum suorum Indulgentiam ita reminescentiam misericorditer in Domino concedimus. In contrarium faciem non obstan quibus comque. Intibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 1 Augusti MDCCCI Pontificatus Nostri Anno Secundo

Ter herinnering aan de groote plegtigheid die hier omstreeks honderd jaren geleden plaats had, toen hier omstreeks zes en twintigduizend het H. Vormsel ontvingen, werd hier het altaar van den H. Jacobus tot altare privilegiatum quotidianum verheven. Toen echter in het jaar 1873 het St. Jacobus altaar werd afgebroken, heb ik Z.D.H. den Aartsbisschop verzocht het hoofdaltaar der kerk met dezen aflaat te begiften hetgeen geschied is door het volgende rescript:

Andreas Ignaius Schaepman
Dis et Apostolicae Sedis gratia
Archiepiscopus Ultrajectensis
Solio Pontificio assistens enz.

Omnibus Vicaris Salutem in Domino

Vi facultatis a Sancta Sede Apostolica Nobis concessae per praesentes aram principalem in Ecclesia parochiali sub titulo Assumptionis B.M.V. de Huissen altare privilegiatum quotidianum perpetuum facimus et declaramus, cum applicatione omnium privilegiorum et indulgentiorum a summis Pontificibus altari ita privilegiato animarum

Ultrajecti d. 5 Junii 1873

Archiep. Ultrajectae

A.J. Schaepman

(Pag. 105)

Aloysius Ciamberlani, Protonotarius Apostolicus
Sanctissimi domini nostril Pii divina providential Papa VII cubicularius honoris necnon
Missionum Hollandiae vice-superior, ab eodem simo Domino specialiter deputatus.

Omnibus et singulis hade nostras visuris salute in Domino sempiternas.

Ut pietus fidelium in oppido Huissiensis Districtus Gheldriae inter limites Missionum Hollandiae commorantium magis in dies augustus, et special Auctoritate Apostolica nobis benigne tribute per sacrae Congregationis de Propagande Fide decretum, quod histe nostris adjectum Henrici Hubers Pastoris Missionarii in supradicto oppido Huissiensis transferimus, in eaque de novo in perpetuum erigimus.

1° Sodalitatem Sanctissimae Trinitatis antea erectoni in Ecclesia Monasterii modo suppressi Monalium ordinis Sancti Francisci, quid in eodem supradicto oppido Huissiensis existebant.

2° Sodalitatem Sanctissimi Rosarii Beatissimae Virginis Mariae olim in Ecclesia ipsa Parochiali Reverendi Domini Henrici Hubers erectoni et postea neglectam.

3° Sodalitatem Adorationis Sanctissimi Sacramenti.

4° Sodalitatem per modum suffragii fidelium defunctorum sub titulo sanctissimorum Willibrordi et Bonifacii Episcoporum.

In eadem partites speciali Auctoritate Apostolica nobis benign, ut supra, tribute facultatem facimus supradicto Reverendo Domino Pastori Missionario Henrico Hubers, ejusque successoribus omnibus, ut fideles utriusque senus, qui supra enuntiatis piis socialitatibus nomen dare voluerint in confratres et consores admittant eorumque nomina et cognomina scribant atque in registrum semper servandum in archivo ecclesiae diligenter referant. Tandem ut magis magisque augeatur etiam fervor et devotio omnius sodalitatum supradictorum eum eadem auctoritate apostolica nobis benigne tribute, omnis et singulas indulgentias, tam plenarias, tam non plenarias concenas et concede solitas a summis Pontificibus similibus piis sodalitatibus, in perpetuum concedimus omnibus et singulis Christi fidelibus utriusque senus supradicti Oppidi Huissiensis, qui eisdem nomen dederint et praescripta pietatis opera adimplere curaverint.

Datum Monasterii Westphalorum hac die 15^a Mensis Octobris Anno Millesimo octingentesimo decimo septimo, Pontificatus autem Sanctissimi Domini Nostris Papae Pii VII Anno XVIII,

Aloysius Ciamberloni Vicarius Superior Missiae

Ex audientia sanctissimi habito 22 Augusti 1817

Inspectis iis quae in suppliciis libello enarrantur ac perpensis in causis in eo adductis, sanctissimus dominus Noster Pius Divina Providentia P.P. VII referentime infro Sancti Congregationis de propaganda Fide secretario, benign remisit preces arbitro et providentiae R.D. Aloysii Ciamberlani vice superioris Missionum Hollandiae cum facultatibus necessariis et opportunis ad hoc sodalitates, de quibus in precibus jam antea erectus et neglectus transferre, necnon alius de quibus in iisdem precibus, in Parochiali Ecclesia oratoris erigere, atque ad illorum devotionem augendum omnes et singulas indulgentias, quae similibus sodalitatibus concede solent singularum sic translatarum, seu erectarum utriusque sexus christifidelium in concessionibus pia opera praescribenda adimplentibus in perpetuum apostolic auctoritate concedere possit et valent quibus cumque in contrarium non obstantibus.

Datum Romae ex aedibus dictae Sancti Congregationis die et anno quibus supra.
Gratis sine ulla omnino solution quocumque titulo.
C.M. Veditani a secreto.

(Pag. 106)

Joannes Zwijsen, Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus
Gerrensis in partibus infidelium Vico Superior interinus Missionis Hollandicae
Dilecto nobis in Christo Reverendo Domino Theodoro Bernardino Otten, Pastrori in Huissen
Salutem in Domino!

Ad augendam majorem erga Salvatoris Nostri Crucem et Passionem devotionem ex speciali Auctoritate Apostolica Nobis benign tribute concedimus per praesentes ut erigatur in Huissen pium exercitium Viae Crucis, tibi que facimus facultatem, servatis servandis benedicendi cruces et imagines, easque appendendi in dicta ecclesia, cum applicatione

omnium Indulgentiarum et Privilegiorum, quae summi Pontifices praedictum per agentibus impertiti sunt.

Datum in Tilburg die 25^a mensis Januarii Anno 1800 quadragesimo octavo.

+ J. Zwijsen qui supra.

Actus Testimonialis erectionis instituonis canonicae Viae Crucis in Ecclesia Parochiali B.M. Virginis Huissiae 3 Aprilis 1848.

+

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ad laudem et gloriam Jesu Christi crucifixi piamque venerationem ejus passionis et mortis ac Sacratissimae Matris ejus dolorum. Ego infrascriptus sacerdos confensorius, ac verbi Dei praedicator approbatus, legitime in scriptis commissus die 28 Januarii 1848 Huissiae ab Administratore Reverendo Domino Mathia Terwindt Archipresbitero Provinciae Gueldriae, de licentia Illustrissimi Domini Joannis Zwijsen Vicarii Superiori Apostolicae Missionis Hollandicae in scriptis obtentur, die 23^a Januarii hujus anni, debita praedicatione et inunctione populo ad hos congregato facta, hodie maniferio 2^a post orate Ecclesia Huissiaem benedixi magnam crucem ligneum Passionis, quatuordecim minores cruces ligneas et quatuordecim imagines in penno oleo coloribusque pictas et in quadric vitrisque in finas repraesentantes quatuordecim stations Calvariae, scilicet a Praetoria Pilati usque ad sepulchrum Christi, eas muro affixas, incipiendo a cornum Evangelii et finiendo ad cornum Epistolae, ita ut septem primae stations sunt affinae parti dexteratae dictae Ecclesiae et septem aliae parti sinistrae et sic caoninca erexi, sive canonice erectam et in perpetuum institutam declaravi, prout per praesentes declare viam crucis seu quatuordecim stations Calvarii cum omnibus gratiis, privilegiis ac indulgentiis a Romanis Pontificibus ipsis annexis ab omnibus Christi fidelibus, utriusque sexus, eas devotionis testibus, lucranda, servatis a jure servandis in cujus fidem hic ad calcam peractae erectionis hoc testimonium reliqui a me Reverendo Domino Parocho hujus Ecclesiae signatum, Datum Huissiae hac die 3^a Aprilis 1848.

Th.B. Otten

pastore

(Pag. 107)

Joannes Zwijsen Dei et Apostolicae Sedis gratia
Archiepiscopus Ultrajectensis, Administrator Apostolicus Buscoducensis
Sanctissimi Domini Nostri Pii Divina Providentia P.P. IX Praelatus Domesticus et
Solio Pontificio assistens etc.

Omnibus hasce visuris salutem in Domino!

Vi facultatis a Sancta Sede specialiter factae, praesentium tenore instituimus et erigimus in Ecclesia parochiali in Huissen Dec. Arn. Pium exerection Quadraginta Horarum cum application omnium indulgentiarum et privilegiorum, quae Summi Pontifices huic pio exercitio concesserunt.

Celebrando praedicto exercitio dies assignamus Dominicam quinquagesimae et Feriam secundum et tertiam post Dominicam quinquagesimam.

Datum in aedibus Rijsenburg sub nostris signo sigilloque die quattuor in Aprilis anno Domini 1859.

de mandato Archiepiscopi Ultrajectensis
A.J. Schaepman
vicarius generalis

Joannes Zwijsen Dei et Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopus Ultra-
jectensis, Administrator Apostolicus Buscoducensis Sanctissimi Domini Nostri Pii

Divina Providentia P.P. IX Praelatus Domesticus et Solio Pontificio assistens etc.
Omnibus hasce visuris salutem in Domino

Vi facultatis a Sancta Sede Illustrissimo ac Reverendissimo Vicario Apostolico Buscoducensi die 22 September 1844 primo concessae, tenoris sequentis: erigendi omnes Confraternitates cum indulgentiis et privilegiis usque in hodiernum diem concessis; Nobis vero pro locis omnibus jurisdictionis bostrae die 20 Februarii 1853 renovatae et die 10 Decembris 1854 ad omnes confraternitates et sodalitia usque ad annum 1854 inclusum erectus extensae, ita ut pro confraternitatibus a nobis erectis necesse non sit ad lucrafaciendus indulgentias affiliari cum Archiconfraternitatibus alibi constitutis.

Nos praesentium tenore in Ecclesia parochiali de Huissen in Decanato Arnhemii erigimus confraternitatem seu sodalitatem Beatissimae Virginis Mariae Juvenum cum omnibus indulgentiis et privilegiis a Summis Pontificibus confraternitati seu sodalitati istius nominis annexi pastorem pro tempore existentem nominomum et instituemus Directorem dictae confraternitatis cum facultate alium sacerdotem delegandi.

+J. Zwijsen
Datum in aedibus Gerrae in Haaren sub nostris signo
Sigillum
die 21 mensis Decembris Anno 1859

Joannes Zwijsen Dei et Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopus Ultrajectensis,
Administrator Apostolicus Buscoducensis
Sanctissimi Domini Nostri Pii Divina Providentia
P.P. IX Praelatus Domesticus et Solio Pontificio assistens etc.
Omnibus hasce visuris salutem in Domino!

(Pag. 108)

Vi facultatis a Sancta Sede Illustrissimo et Reverendissimo Episcopo Vicario apostolico Buscoducensi die 22 Septembris 1844 primo concessae erigendi omnes confraternitates cum indulgentiis et privilegiis usque in hodiernum diem concessis nobis vero pro locis omnibus Jurisdictionis nostrae die 20 Februarii 1853 renovatae ad die 10 Decembrii 1854 ad omnes confraternitates ac Sodolitia usque ad annum 1854 inclusivum erectus extensae, ita ut pro confraternitatibus a nobis erectis necendum non sit ad lucrifaciendus indulgentias affiliari .. vero archiconfraternitatibus alibi constitutis.

Nos praesentium tenore in ecclesia parochiali de Huissen in district Arnhemiiensi erigimus confraternitatem seu sodalitatem Beatissimae Mariae Virginis puellarum, cum omnibus indulgentiis et privilegiis a Summis Pontificibus confraternitati seu sodulitati istius nominis annexis. Pastorem pro tempore existentem nominamus et instituimus Directorem dictae Confraternitatis cum facultate alium sacerdotem delegendi.

+J. Zwijsen
Datum ex aedibus Gerrae in Haaren sub nostris signo sigillum
die 21 mensis Decembris anno 1859

De 12de mei 1861 werd in alle kerken en kapellen een circulaire van Zijne Doorluchtige Hoogheid den Aartsbischop de broederschap van den St. Pieterspenning opgerigt. Deze circulaire wordt bij de andere circulaires bewaard en daar zij van een algemeen en openbaar belang is, is het niet nodig haar hier af te schrijven.

Andreas Ignatius Schaepman
Dei et apostolicae sedis gratia Archiepiscopus Ultrajectensis
Solio Pontificio assistens enz.
Omnibus hasce visuris salute in Domino

Vi facultatis a Sancta Sede Apostolica die 19 Octobris 1873 ad triennium nobis concessae erigimus in parochial sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in Huissen confraternitatem sanctae Familiae nuncupatum, cum applicatione omnium privilegiorum et indulgentiarum usque ad hodiernum diem confraternitati praedictae annexarum cum Archiconfraternitatibus alibi constitutes necesse non sit.

Ultrajecti die 8 Decembris 1874   Archiepiscopus Ultrajectensis   +A.J. Schaepman

(Pag. 109)

Den 2de october 1884 heb ik ondergeteekende krachtens de macht daartoe van den Provinciaal der Capucijnen ontvangen, de congregatie van de Derde Orde van de H. Franciscus van Assisi opgericht.

J. Luijcks, pastoor

N.B.

Volgens de Revue Theologique verkreeg de kerk, waar de Congregatie der 3de Orde was opgericht, den aflaat van Portiuncula, ook door de geloovigen onder de gewone voorwaarden te verdienen. Terwijl echter hierover twijfel ontstond, heb ik mij regtstreeks naar Z.H. de Paus gewend en den aflaat van Portiuncula voor onze kerk verkregen. Het authentiek stuk heb ik in het Archief gedeponereerd. Alle 7 jaren moet de aanvraag vernieuwd worden. Deze faculteit duurt tot 28 julij 1895.

Huissen 29 julij 1888

J. Luycks

Den 20 April 1891 ontving ik de volgende faculteit van den Aartsbisschop:

Reverende Domine,

Per praesentes facultatem tibi concedimus benedicendi, pro hac vice oratorium pro ratum sororum tertii ordinis Sⁱ Francisci de Huissen seu rato vitu Ritualis Romani.

Archi Episcopus Ultrajectensis
+ P.M. Snickers

Pro copia conform

J. Luijcks

Pastoor

Den 17 December 1891 heeft de Aartsbisschop de Broederschap van het Allerheiligst Sacrament in deze parochie ongevraagd opgesteld – volgens een schrijven in het Archief gedeponereerd.

[p. 110 - 114 zijn leeg]

Caput Septimum

In het jaar 1876 was het getal communicanten omstreeks 4340.

In de jaren '73, '74 zijn er in de parochiekerk uitgedeeld omstreeks 12000 sacrae species; in het jaar '75 daarentegen 17000; de vermeerdering is vooral toe te schrijven aan Missie en jubilé beide in gemeld jaar gehouden.

In 1872 werden 125 gedoopt, 98 tot de eerste communie aangenomen, 19 paren getrouwd en overleden 71.

In 1873 werden gedoopt 105, tot de eerste communie aangenomen 68, getrouwd 17 paaren en zijn overleden 50.

In 1874 werden gedoopt 107, tot de eerste communie aangenomen 76, getrouwd 26 paaren en zijn overleden 90.

In 1875 werden gedoopt 124, tot de eerste communie aangenomen 78, getrouwd 28 paaren en zijn overleden 85.

	Baptizati	Neo-commun.	Matrim.	Mortui	S. species
1876	131	69	28	69	±12500
1877	118	61	21	77	„
1878	110	88	21	62	„
1879	130	70	32	62	„
1880	132	39	14	81	„
1881	109	79	21	82	„
1882	132	77	33	81	13000
1883	134	60	26	81	13000
1884	132	84	37	62	16000!
1885	125	63	27	62	16200!
1886	142	99	35	70	15900!
1887	136	89	28	52	11000!
1888	133	86	23	85	16000
1889	118	83	27	74	15500
1890	120	69	26	63	16000
1891	115	93	19	64	16200
1892	114	74	23	66	16900
1893	122	81	25	79	16800
1894	107	89	22	75	18000
1895	105	81	27	66	?
1896	131	89	12	64	?
1897	107	113	14	85	?
1898	130	87	31	67	?
1899	116	100	27	82	26000
1900	120	107	27	62	27500
1901	113	100	26	79	29000
1902	113	106	22	89	30000
1903	121	106	34	60	30000
1904	129				
1905	119				
1906	133	79			

1907	129 Legitima 127 Illeg. 2	91 et 3	23	68	
1908	111	95	22	68	
1909	136	104	37	79	<u>Kerk</u> 17300

Annus	Baptizati	Leg.	Illeg.	Neo-communie		Matrim.	Defuncti		Confirmati	Communicantes	Non paschantis	Parochianorum Numerus	Matrim. Mista A valida B invalida	Sacra Species de volutas
				Prima vite	Solemniter		Infantes	Adulti						
1910	128	126	2		102	28	28	47						
1911	127				337	93	33	42	196					
1912	127	124	3		115	84	31	23						
1913	133	132	1		104	93	18	34	178					
1914	144	Legitimi			104	92	36	31						
1915	160	157	3		100	94	25	41						
1916	128	127	1		89	109	27	41	276					
1917	162	161	1		91	104	31	42						
1918	135	133	2		98	93	39	66	311					
1919	143	141	2		122	90	23	46						
1920	144	143	1		112	90	16	40						
1921	147	146	1		125	106	26	41	348	3675	10	4573	A 2 B 2	Par.35500 Paters49300 Zusters12500 97300
1922	167	165	2		126	90	22	37		3746	7	4658	Val.1 Inval.1	Par.34600 Patr.48000 Sor.12500 95100
1923	163	161	2		116	94	22	27		3618	4	4571	Val.2	Par.41450 Patr.43500 Sor.11700 96650
1924	149	Legitimi			107	100	31	31		3651	8	4654	Val.1 Inval.1	Par.34000 Patr.44000 Sor.11600 89600

(Pag. 130)

Afschrift (gedeeltelijk) van het Testament van den Heer Gijsbert Arnold Ter Heerenhaaf.

In den naam van de H.H. Drievuldigheid. Amen

Ick, Gijsbert Arnold ter Heerenhaef, overdenkende de broosheid van 's menschen leven, de sekerheijd van de doot ende onseker ure van dien: en willende oversulx van deze wereld niet scheijden sonder voor mijne tijdelijke goederen, soo van mijn zalligen ouders naegelaeten als anderszins aangekomen, het sij allodiale, het sij leenroerige: in cragt van mijne octroijen, als anders omni meliori modo: dispositie te maeken: daerom met mijn voorbedachten wille, rijpen raad en volkomen verstand maeken en ordonnere mijn testament en uijterste wille in voegen en manieren hier naevolgende

.....
.....
Nu vorders tredende tot de dispositie van mijne goederen soo legatere ik uijt besondere consideratie eerst en vooral aan de tijdelijcke pastoor ende Eerw. Pater van 't Convent voornt, ten profijte van den Catholijcken mijner Parochie-kerke het huijs met den hof daeragter gelegen staende in de groote Kerk-straet tot Huijssen, soe als ick hetselve van Juffr. Knoppers hebbe aangekocht en bewoont met expres bedingh en begeerte dan mijn meijd Joanna Malborgh in 't kleine huijsjen naest het grote aengelegen oock mede genietende den agter uijtganck nae de putte en hoffken, sal kunnen woonen ofte het selve nae haer welgevallen verhuizen haer leven lanck, sullende nae haer dood genoemde huijsien medegenoten en geprofiteert worden ten voordeele van den parochiale kerke als boven.

Item noch ten profijte van den voorn. Kercken maeke en geve ick een stuck lands gelegen in desen schependom van Huijssen, genant het Vergert, groot ongeveer 9 morgen, edog soo groot en soo kleijn als hetselve in sijn voor en bepalinge is gelegen.

En terwijl dit perceel beswaert is met een jaarlijkse uijtganck van 100 gl. lijfrente ten behoeve van Maria van Soomeren, woonagtig ten Bosch, soo sullen ten profijte der kercke voorn. nog uijt mijn nalaetschap besteet worden 200 ducaton capital.

Begerende dat dit land soo wel als het voorn. huijs en capital van 200 ducaton sal geadministreerd worden door de Eerw. Legatarii in sua qualitate voorn. met bijvoeging van mijn Neef Johan Barthold van Heuvel en Meester Evert int Ross, schepen alhier, met bedingh dat, nae het overlijden deser 2 laestgenoemden de 2 Geestelijcken eerstgenoemde ten allen tijde sullen moogen en moeten een derden verkiezen om benefen haar de voors. percelen en capital te administreren. Edog sal het huijs niet mogen verhuurt worden sonder toestemminge van den Heer Pastoor in den tijd. En bij al dien onverhoopt mogte overkomen, dat de eerstgenoemde Geestelijke legatarii ende administratores niet overeenkomen in het verkiezen van een derden, soo sal de decisie daer van weesen bij den Vicarius ofte Provicarius Apostolicus van Uijtrecht.

Hier en tegen wort versogt, dat in de parochiale kercke jaarlijcks een lesenden ende singenden mis mag geschieden tot een jaargetijd voor de ziele van den Testateur ende zijn overledene vrinden, waarvoor de H^f Pastoor sal genieten een ducaton, de H^f Capelaen een halve ducaton ende coster alsoock magister een halve ducaton te saemen: sullende deze 2 ducaton jaerlijcks uijgaen uijt mijn huijs voornt.

.....
.....
Nog maeke en legateer ick aan de huijsarmen van Huijssen 100 ducaton, ter dispositie van den tijdelijke pastor.

.....
.....
Anno 1700

(Pag. 131)

De universele erfgenaam krachtens bovengeschreven testament J. B. van Heuvel maakte vele moeilijkheden tegen de uitvoering der legaten. Van daar proces en kosten tot dat het in het jaar 1707 tot eene transactie kwam tusschen den erfgenaam voornoemd en Henricus Holle en Evert int Ross en Jacobus Helling.

In die transactie is geen spraak van het land Vergert genaamd, en daar dit land nog altijd in bezit der kerk is, hoewel in erfpacht uitgegeven, zoo schijnt het bezit daarvan door den erfgenaam niet betwist te zijn geworden.

Het huis wordt ook in de transactie niet genoemd, welligt is het door de legatarissen later verkocht, doch altijd onder het bezwaar van den uitgang ad twee dukatons waarmede het thans nog bezwaard is voor het jaargetijde in het testament genoemd.

In gemelde transactie wordt alleen gesproken van f 2000 door den erfgenaam aan de legatarissen uit te keren; mits deze hunne kosten door het geding gemaakt betaalden.

Van die f 2000 bestaan nog f 1650; het overige is dus allerwaarschijnlijkst aan de gemaakte kosten besteed.

Ook is er nog eene erfpacht van een morgen land uit gemelde legaten ongetwijfeld aangekocht; misschien uit de opbrengst van het huis.

De vraag blijft nog waarom heeft de erfgenaam f 2000 uitgekeerd, daar hij krachtens testament slechts 300 dukatons te betalen had? De interest kon toch als zijnde op zijn hoogst over zeven jaar zoo hoog niet zijn? Misschien geschiedde dit om de kosten die er gemaakt waren te dekken.

Thans bestaan de legaten nog op de volgende wijze:

Negen morgen bouwland genaamd het Vergert in erfpacht thans bezeten door de eigenaar van het Pannenhuis tegen f 56 op Kersmis te voldoen

Een morgen land thans in erfpacht (aflopende) bezeten door de Wed. Biesen in de Hoeven op St Peter aan vrijgeld f 24

Een kapitaal groot 1650 thans uitgezet als volgt tegen 5 proc.

f 1000 in eerste hypotheek uitgezet bij Gerhardus Hegeman en Johanna Witjes te Malburgen tegen 5 proc. verschijnende voor de eerste keer 7 February 1874

f 600 in tweede hypotheek uitgezet bij L. Roest tegen 5 proc. verschijnende de eerste keer 11 Febr. 1874

f 50 in eerste hypotheek uitgezet bij L. Roest tegen 5 proc. verschijnende den eersten keer 21 Novemb. 1873.

Omdat door de verandering in de loop der tijden de voorwaarden omtrent het beheer dezer fondsen niet letterlijk konden opgevolgd worden, heb ik mij in den volgenden brief tot Z.D.H. den Aartsbisschop van Utrecht gewend, teneinde de nodige veranderingen, wat het beheer betreft, wettelijk tot stand te brengen.

Copie:

Doorluchtig Hoogwaardige Heer,

In deze gemeente bestaat een fonds van vaste goederen en kapitaal jaarlijks afwerpend eene rente van circa f 160. Daar ik noch uit de aantekeningen, noch uit mondelinge bescheiden tot zekerheid komen kon hoe de revenuen moeten besteed worden, heb ik in de oude papieren den oorsprong van gemelde goederen en gelden opgezocht.

Zij komen voort uit een testamentaire dispositie van den Heer Gijsbert Arnold ter Heerenhaaf des jaars 1700. Gemeld testament zegt daarvan: "Nu vorderstredende tot de dispositie van mijne goederen, soo legature ick uyt besondere consideratie eerst en vooral aan de tijdelijke pastoor ende Eerw. Pater van 't Convent, ten profijte van de

(Pag. 132)

Catholijke mijne Parochiekerk"....." en verder : Begeerende dat dit land zoo wel als het voorn. huijs en capitael van 200 ducaton sal geadministreert worden door de Eerw. Heeren legatarii in sua qualitate voornoemd, met bijvoeging van mijn neef Johan Berthold van Heuvel en Meester Evers schepen alhier, met bedingh dat nae overlijden deser 2 laatst genoemde de 2 Geestelijken eerstgenoemde ten allen tijde sullen mogen en moeten een derdes verkiesen om benefens haer de voors. perceelen en capitael te administreeen ..... En bijaldien onverhoopt mogte overkomen dat de twee eerstgenoemde Geestelijke legatarii ende administratores niet overeenquamen in het verkiesen van een derden soo sal de decisie daervan wesen bij den Vicarius ofte Provicarius van Uitregt"

Daar er geen Convent en bijgevolg geen Rector van het Convent aanwezig is, zoo is de tweede administrateur vervallen; de derde kan verder niet met gemeen overleg gekozen worden en mijn Eerw. voorganger schijnt in de laatste jaren goederen en inkomsten geheel alleen geadministreerd te hebben. Ik vind dan ook veel aantekeningen van de ontvangsten en uitgaven der renten die steeds voor de kerk besteed worden, maar van verandwoording over de laatste jaren geen enkel spoor.

Daar ik mij verplicht acht de testamentaire dispositie zoo veel mogelijk na te komen stel ik Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid voor of de tijdelijke Pastoor de renten ten voordeele der Kerk mag aanwenden en de goederen administreren onder verplichting aan den Zeer Eerw. Heer Deken bij gelegenheid van de Kerkvisitatie verantwoording te doen.

.....

Met den diepsten eerbied

Uwe Doorl. Hoogw. dienaar

Huissen 31 Maart '73

J. G. H. C. Essink
past

Naar aanleiding van het bovenstaande vinden we het goed dat de fundatie van wl. G.A. ter Heerenhaaf worde bestierd door den tijdelijken pastoor van Huissen onder de verplichting van de inkomsten te besteden ten bate van de Parochiekerk te Huissen en jaarlijks bij de kerkvisitatie rekening en verantwoording te doen aan de resp. Deken van zijn district of Dekenaat. ....

.....

Utrecht 4 April 1873 de Aartsb. v. Utrecht
+ *AJ Schaepman*

In het oude aantekeningsboek betreffende bovengemelde fundatien beginnende met het jaar 1781 vinden we als vaste uitgaven uit de fondsen dezer fundatie opgeteekend:

Aan de kosteresse	f 30 . . . . .
Aan de armen	f 15,75

N.b. deze post komt zeker voort uit de honderd dukatons ter dispositie

van de pastoor aan de huisarmen
uit te geven

Aan de sangeresse f 6,00
Aan de nayster voor
het linnen nayan f 14,00

Deze uitgave ad f 65,75 wordt de volgende jaren niet meer gespecificeerd, maar steeds vermeld onder de rubriek gewone jaarlijksche uitgaven tot aan het jaar 1849. Daarna vind ik in gemeld aantekeningsboek een los papier waarop tot en met het jaar 1872, dus tot mijne komst alhier, geschreven staat 1866 heeft de pastoor het hem competeerende uit het ornamentalsfonds ontvangen . . . 1872 is de pastoor voldaan.

(Pag. 133 - 139 zijn leeg)

(Pag. 140)

Caput Nonum

Visitatio Decani habita anno 1877: 24 Octobr. - 1878: 2 Sept:-

Den 8ste Aug. 1882 zijn de drie altaria fixa geconsacreerd door Monseign. van Ewijk en Adm: apost van Curacao ord. Pred;

De Hoofd altaar is toegewijd aan den H Gangulphus - de zij altaar Evangelie kant aan de H Maagd - en de zij altaar Epistel kant aan den H Joseph

Den 29ste Nov. 1883 heeft de Aartsb. van Utrecht Mons. Snickers het H. Vormsel toegediend aan ongeveer 350 kinderen.

Den 7de Maart 1886 is in deze Parochie het jubilé gegeven door de Eerw. Paters Capucijnen Albertus en Cassianus.

In November 1883 werd de laatste hand gelegd aan de Polychromie der Kerk - De schilder Jansen uit Zevenaar ontving daar voor f 2500.

In het jaar 1880 is de restauratie der Kerk begonnen - de ijzeren ramen zijn door steenen vervangen - de toegemetselde ramen in het priesterkoor zijn weer geopend en met prachtige geschilderde glazen voorzien. Een nieuwe sacristij met bovenbouw naar 't orgel is volgens de tekening van den Heer Mengelberg opgetrokken. In het jaar 1887 is het portaal aan de Hoofddeur geplaatst.

Al die onkosten zijn bestreden door de opbrengst der verpachte vaste goederen der kerk en waartoe magtiging verleend was door den Aartsbisschop Mons: Schaepman. Ook is in hetzelfde jaar 1880 en 1881 door Pastoor J. Luyckx het gebouwtje neven de pastorie geplaatst - waar voor hij betaald heeft f 2300, onder verpligting dat de kerk aan ZEw levenslang f 80 zoude uitkeeren.

Den 19 Oct. 1887 heeft de kerkvisitatie plaats gehad door den Deken van Arnhem G. van Basten Batenburg

Item in de jaren 1888 en 1889. 1890 - Door Deken Dobbelman in 1891, 1892 - 93 - 94
(Pag. 141)

Den 24 Maart 1891 is een begin gemaakt met den bouw der kapel ten behoeve der Eerw. Zusters - s namiddags te 2 ure werden de eerste steenen gelegd door Pastoor Luyckx en door de kapellaans W. Zwakenberg en Kleinegris en door zuster Cordula

Den 2de Julij *Festa visitationes Mariae* is deze kapel, volgens ontvangen machtiging ingezegend en aan den H Antonius de Padua toegewijd. Bij de plechtige eerste Mis assisteerden de Zeer Eerw Paters Prior Thijsseling en Smeets van de Dominicaner Orde terwijl de Hoog Eerw Pater Provinciaal de Elzen deze plechtigheid met zijne tegenwoordigheid vereerde en de Zeer Eerw Pater Gardiaan fr. Albertus van de orde der Capucijnen na het evangelie ons allen een stichtend woordje over de H Antonius toesprak.

De WelEerw Heeren kapellaans Zwakenberg en Kleinegris waren de zusters behulpzaam in de uitvoering hunner zangoefeningen.

Huissen 3 Julij 1891

J. Luyckx

Past

het 12½ jaar van mijn Pastoorschap alhier.

Aan deze kapel en niet aan de zusters heb ik geschonken twee zilveren ampullen die ik van een zilveren peperbus en mosterd pot, herkomstig van mijne grootouders, heb laten maken bij van Brekel in Nijmegen in het jaar 1890.

Den 16de Sept. 1892 heeft de pastoor een bezoek ontvangen van den Hoog Eerw: Pater generaal der orde van St. Dominicus. Hij was vergezeld door de Paters Provincialen van Holland en Belgie en door den Prior van het Convent alhier.

Den 6de September 1893 heb ik met machtiging van de Aartsbisschop

(Pag. 142)

het nieuwe kerkhof ingezegend met assistentie mijner beide kapelaans Zwakenberg en Kleinegris

J Th Luyckx
Past

Den 10 Mrt tot den 18de van het jaar 1894 werd de Hernieuwing der Missie die 't vorig jaar had plaats gehad, geleid door Petrus Bles, Baekens en Brouwer.

Bij deze gelegenheid werd het Missiekruis onder de grootste geestdrift der geloovigen in de kerk geplaatst.

Den 22ste Maart 1894 bezweek kapelaan Zwakenberg aan de belroos en werd neven het kruis op de nieuwe begraafplaats bijgezet.

Op gedaan verzoek verlangde pastoor Luyckx met ingang 1 Mei 1896 zijn eervol ontslag uit de herderlijke bediening en bleef onder zijne naaste parochianen zijne woonstede kiezen en overleed er 9e Maart 1904.

Na op April 1896 benoemd te zijn tot Pastoor te Huissen, begon Nicolaas Cornelius Nieuwesteeg op 1 Mei 1896 zijne pastorale bediening. Alhoewel lijdende aan voortwoekerende zuikerziekte kenmerkte zich diens kortstondig optreden - hij overleed 4 Julij 1898 - door het oprichten van het "Kruisverband", het bouwen ener nieuwe bewaarschool en het vereffenen eener groot moeijelijkheid tussen de rechten van den tijdelijke Pastoor en St Laurents-Gilde.

1898 Juli 17 teekende de Utrechtsche Aartsbisschop Henricus van de Wetering de aanstellingsbrief voor den nieuwe Pastoor te Huissen, namelijk Gerardus Josephus Joannes Kerstens. De nieuwe titularis werd alhier op vrijdag 29 juli bij zijne aankomst door het Kerkbestuur en den oud-pastoor Luyckx en de beide kapelaans J.B. Kleinegris en B.H. Weninck hartelijk ontvangen.

Octobris 7 diende Z.D.H. Monsgr. H. van de Wetering onder assistentie van 12 Eerw. buurt-pastors aan 527 parochianen het H. Vormsel toe.

Oct hield de Zeer Eerw. Deken J.L.H.Dobbelmann de jaarlijkse kerkvisitatie.

1899.

Febr. 12, 13 en 14 viert de parochie het XL uren-gebed onder leiding van Pater Norbertus Vicaris van 't Capucijner-klooster van 's Bosch.

Sept: 11 doet de Distrikts-Deken de gewone Kerk-visitatie.

1900.

Febr - wordt Missie gegeven door Paters Redemptoristen nl. J.Polman, L.Booten, J.Hesjer en J.Lunter.

(Pag. 143)

Op de 11e september geschiedt de gewone kerk visitatie Dhr. L.H.Dobbelman.

1901

26 Okt-3 Nov. het missie door de pastoor Redemptionisten nl. J. van Haagh, J.J.H. Brouwer en J.Knukkel.

Den 11 Okt. wordt door deken J.L.H. Dobbelman wordt de gewone kerkvisitatie gehouden.

1902

Het aan onze kerk vermaakt legaat 4 nov.1887 kapitaal groot f. 30.000,- door Hermanus Cremers komt bij overlijden van Christina Cremers (21 Maart 1902) vruchtgebruikster van genoemde som in het bezit der kerk. Na aftrek van successiekosten beliep het kapitaal : f.25968,85.

Daar de bekende som te gering was om direct volgens ter testamentaire beschikking te handelen droeg het de goedkeuring van Z.D.H. den Aartsb.weg om het kapitaal voor af te doen accesseren alvorens met een Oude Mannen-Gesticht een aanvang te nemen.

Op 20 Augustus doet de Arnhemsche deken J.L.H. Dobbelman de gewone jaarlijksche visitatie.

1903

Onder leiding van Pater Quirinus ex Ord. Capp. Met de parochie onder algemeene deelname het XL Uren-gebed op 22, 23 en 24 Febr. Quinquagesima.

D^r. H.J.F. Brouwer Vic. Gen. doet 20 Augustus kerkvisitatie.

1904

14. 15 en 16 Febr. wordt rond XL Uren- gebed gevierd met buitengewone deelname der geloovigen onder den uitmuntenden leiding van Pater Aegidius (J.Sterk) Capp. Die vervolgens de 29 Oct. - 6 Nov. op niet te overtreffen manier de Jubilé-Opening weet te leiden.

9 Nov. geschiedt de gewone jaarlijksche visatie door D^r. H.J.F. Brouwer Vic. Gen.

In 1905-'06-'07-'08 en '09 wordt de gewone jaarlijksche visitatie gehouden door den Z. Eerw. Heer deken Schoemaker van Arnhem.